

SZIVÁRVÁNY NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA

2351 Alsónémedi, Szent I. tér 8.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM - azonosítója: 032986	Óvodavezető: Szabó Éva
Legitimációs eljárás	
1./NT./2013. (2013.08.30.) határozatszámom elfogadta: <i>nevelőtestület nevében</i> <i>alkalmazotti közösség nevében</i>	Véleménynyilvánítók: <i>szülők közössége nevében</i>
1.-a/NT./2013. (2013.08.30.) határozatszámom jóváhagyta: <i>óvodavezető</i>	Egyetértését kinyilvánító: <i>fenntartó nevében</i>
Ph	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.szivovi.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2013.09.01. visszavonásig
Verziószám: .../2013.	Készült: 3 / 1 eredeti példány

Készítette a Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Nevelőtestülete

Program író team:

Szabó Éva- óvodavezető
Borbélyné Kovács Andrea- óvodavezető helyettes
Acsai Katalin
Kecskeméti Istvánné
Kovacsik Gyuláné
Ladányi Zoltánné
Mikusné Végh Magdolna

Nevelő testület tagjai:

Balogh Frencné
Bálintné Száraz Györgyi
Cseri Tiborné
Galambos Béláné
Jobbágy Attiláné
Józan Béláné
Kerekesné Győrvári Andrea
Kovács Zsolt Attiláné
Molnár Eszter Magdolna
Molnár Kálmánné
Szabó Endréné
Szántó Károlyné
Varró Gáborné

Bevezető

Az óvoda jellemző adatai

I. Szivárvány Napköziotthonos Óvoda - A mi óvodánk,

Az óvoda szűkebb és tágabb környezete: székhely, telephely

II. Programunk küldetése - filozófiája

III. Gyermekkép – Óvodakép

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

IV. A program megvalósításának személyi feltételei

Humán erőforrás, Munkatársak

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Pedagóguskép

V. A program nevelési feladatrendszere

- Az egészséges életmód alakítása, Egészségfejlesztés
- Érzelmi és erkölcsi és közösségi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés, a tevékenységben megvalósuló tanulás

VI. Az óvodai élet különböző tevékenységi formái és szinterei

VI.1. A Játék

VI.2. A külső világ tevékeny megismerése: környezettudatos magatartás formálása

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Az óvoda hagyományos ünnepei, és egyéb rendezvényei

VI.3. Mozgás

VI.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

VI.5. Verselés-mesélés

VI.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

VII. Inkluzív pedagógia- Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- Tehetség gondozás
- Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
- Az intézményünkben felvállalható sajátos nevelési igényű, sérülés specifikus gyermekek

VIII. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

IX. A pedagógiai munka dokumentációi

A gyermekek fejlettségállapotának mérése DIFER

X. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

XI. Az óvoda kapcsolatrendszere

- A család- óvoda kapcsolata
- A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok
- A nevelési - oktatási intézmények közötti kapcsolatok és azok ápolása
- Az intézmény fenntartójával való együttműködés

XII. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

Záró rendelkezések

Legitimációs záradék

Bevezető

A gyermek az öröm, a reménység. Gyöngye testében van valami világi; ártatlan lelkében van valami égi; egész kedves valója olyan nékiünk, mint a tavaszi vetés: ígéret és gyönyörűség.

/ Gárdonyi Géza /

Bevezetés

Felgyorsult és változó világunkban a modern élet stressz hatásaival szemben különösen óvni és védeni kell gyermekeinket. Napjaink felgyorsult életritmusában egyre inkább szüksége van a gyermeknek, felnőttnek egyaránt egy biztos pontra, egy „nyugalmasabb szigetre”. Ennek tükrében a pedagógus hivatás talán egyik legfontosabb jellemző értékmérője a mai kor társadalmában, a felpörgetett életritmus mellett, hogy képesek legyünk időt szakítva magunk és a körülöttünk élők számára meghitt, nyugodt légkörben nevelni.

Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizzük a gyermekkor nyugalma, derűjét, ugyanakkor felvértezzük a gyermekeket mindazokkal a tapasztalatokkal, amelyekkel eligazodhatnak a világban.

A pedagógus pálya gyakorlása, nevelésünk során kellő elhivatottsággal, szakmai kompetenciákkal, etikus magatartással, szeretettel a gyermekközpontú óvodai nevelés megteremtésén munkálkodunk. Nevelő közösségként, innovatív módon együtt kell alkalmazkodnunk a körülöttünk zajló változásokhoz, megőrizve nemzeti, közösségi értékeinket, hagyományainkat.

Közösen, csapatként veszünk részt a célok megfogalmazásában és megvalósításában. Ennek elérése érdekében a gyermekközpontúságra helyezzük a hangsúlyt.

A gyermekközpontú óvodai nevelés: Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen fejlődő személyiség. A Családi nevelés értékei mellett az óvodás éveknek meghatározó szerepe van a személyiség fejlődésben, ezért érzelem gazdag élményekre közvetlen tapasztalatokra alapuló óvodai nevelésre van szüksége a gyermekeknek, hogy az óvodáskor végére, iskolai életmódra alkalmasan lépjék át az iskola kapuját. Minden közösségünkben élő gyermeknek minőségileg garantált óvodai ellátást kell biztosítanunk, mert a gyermeknek nemcsak lehetősége, hanem joga van gondozásra, védelemre, képességeihez, egyéni fejlődési üteméhez mért fejlesztésre.

A változásokhoz való ésszerű alkalmazkodás pedagógiai hangsúlyváltásokat eredményezett. Óvodánk sem hagyhatja figyelmen kívül az óvodai nevelés országos alapprogramját, ehhez igazodva azonos alapról kiinduló saját Pedagógiai Programot fogalmaztunk meg. Programunk egy lehetőség a sok közül.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, felvértezve őket azokkal a képességekkel, melyekre szükségük lesz e gyorsan változó világunkban.

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 22/2013.(III.22.) EMMI rendelet módosítása
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Szivárvány Napköziotthonos Óvoda hatályos Alapító Okirata

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény hivatalos elnevezése:

Szivárvány Napköziotthonos Óvoda

Az intézmény címe és elérhetősége:

Székhelye:

2351 Alsónémedi, Szent I. tér 8.

E-mail: nemediovi@gmail.com

Web: www.szivovi.hu

Telephely:

2351 Alsónémedi, Rákóczi u.20.

E-mail: nemediovi.rakoczi@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő

Testülete

2351 Alsónémedi, Fő út 58.

Telefon: 29/ 337-101

E-mail: alsonemedi@upcmail.hu

A pedagógiai program

- alkotója az intézmény Nevelő testülete
- jóváhagyta: Szabó Éva óvodavezető

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő Testülete

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- a nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- a hitre nevelés a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva - biztosított

I. Szivárvány Napköziotthonos Óvoda - A mi óvodánk

Intézményünk a Nagyközség egyetlen Óvodája, 9 csoporttal két épületben látjuk el az Alsónémedi Nagyközség területén élő Családok óvodáskorú gyermekeinek intézményi nevelését.

I.1. Székhely intézmény: 2351 Alsónémedi, Szent I. tér 8.

A Szent I. téri épületben működő Óvoda forgalmasabb útvonaltól beljebb, térrel, zölddel övezett területen helyezkedik el. Az intézmény mellett a parkolási lehetőség kialakított. Az épület 6 csoportszobával és hozzátartozó kiszolgáló helyiségekkel, tornateremmel, melegítő konyhával rendelkezik, 150 gyermek befogadására, nevelésére alkalmas. A csoportszobák világosak tágasak, felszereltségük megfelel az óvodai nevelés követelményeinek. Minden csoportszobához öltöző és mosdó kapcsolódik. Az öltözők alapterülete egy kicsit szűkebb, de felszerelt. A mosdóhelyiségek a személyi higiénié és intimitás feltételeit biztosítják.

A csoportok és helyiségeik állatfigurákkal elnevezettek és jelöltek, így gyermekink könnyebben eligazodnak az épületben.

A mozgás fejlesztésére, a gyermeki mozgásigény kielégítésére tornaszoba, az immunedzésre sós szoba kínál lehetőséget nap-mint nap.

A nagy és teraszos kivitelezésű udvarunk kellemes színtere a szabadtéri mozgásoknak, a szabad játéknak.

A játszóudvar füvesített, minősített szabványnak megfelelő fajátékokkal felszerelt. Az udvari elrendezés, játszóeszközök típusa, alkalmas kínál a labdajátékokra, a mozgásfejlesztésre, fizikaierőnlét-állóképesség fokozására. Mászó- függeszkedő- kombinált várak, csúszdák hinták, csoportoknak megfelelő számú homokozó és udvari babaház szolgálja a gyermekek udvari játéktevékenységének fejlődését.

A fedett terasz rossz idő esetén alkalmas a gyermekek levegőztetésére, egyébként a közlekedési játék színtere.

Az udvari kiskertek és komposztáló a környezettudatos magatartás formálását segítik elő.

Az épület rendelkezik fejlesztő szobával, itt történnek az egyéni fejlesztések, terápiák.

Az intézmény központi épületében vannak az irodahelyiségek, itt folyik az óvoda ügyeinek intézése, koordinálása. Az intézményi infrastruktúra ellátottsága megfelelő, rendelkezik informatikai eszközrendszerrel, az internetes hozzáférés megoldott.

I.2. Telephely: 2351 Alsónémedi, Rákóczi u.20.

A Rákóczi úti épületben működő Óvoda a Nagyközség központibb területén, forgalmasabb útszakasz mellett helyezkedik el, az épület mellett a parkolási lehetőség kialakított.

Az épület 3 csoportszobával és hozzá tartozó kiszolgáló helyiségekkel, melegítő konyhával rendelkezik, 75 gyermek befogadására, nevelésére alkalmas.

A csoportszobák világosak felszereltségük megfelel az óvodai nevelés követelményeinek. Minden csoportszobához öltöző és mosdó kapcsolódik. Az öltözők alapterülete egy kicsit szűkebb, de felszerelt. A mosdóhelyiségek a személyi higiéne és intimitás feltételeit biztosítják.

A csoportok és helyiségek állatfigurákkal elnevezettek és jelöltek, így gyermekeink könnyebben eligazodnak az épületben.

A mozgás fejlesztésére, a gyermeki mozgásigény kielégítésére tornaszoba kialakítása szükséges ebben az épületben is.

Az immunedzésre a só szoba lehetőségét a Szülők gyermekükkel a másik épületben vehetik igénybe.

Az óvoda udvara a területi adottságnak megfelelően örökzölddel kerített, a zaj illetve levegő szennyezés felfogására.

A három részre osztott és teraszos kivitelezésű udvarunk kellemes színtere a szabadtéri mozgásoknak, a szabad játéknak.

A játszóudvar füvesített, minősített szabványnak megfelelő fajtákkal felszerelt.

Mászó- függeszkedő- kombinált várak, csúszdák hinták, csoportoknak megfelelő számú homokozó és udvari babaház szolgálja a gyermekek udvari játéktevékenységének fejlődését.

A fedett terasz rossz idő esetén alkalmas a gyermekek levegőztetésére, egyébként a közlekedési játék színtere.

Az udvari kiskertek és komposztáló a környezettudatos magatartás formálását segítik elő.

Az épület rendelkezik fejlesztő szobával, itt történnek az egyéni fejlesztések, terápiák.

Az intézményi infrastruktúra ellátottsága megfelelő, rendelkezik informatikai eszközrendszerrel, az internetes hozzáférés, a két épület közötti kapcsolattartás megoldott.

Mindkét épületre jellemző, hogy a Szülők támogatják az intézmény felszereltségének, eszközállományának folyamatos korszerűsítését az Óvodai Alapítvány javára rendezett Bál alkalmával, és egyéb rendezvényeken nyújtott segítségükkel szepítik az intézményt.

Az intézményre jellemző, hogy az anyagi erőforráshoz mérten folyamatos a játékalomány korszerűsítése, fejlesztése, a természetes környezetbarát eszközök beszerzése, az udvarok felszereltségének javítása, a baleseti források kiküszöbölése.

II. A Programunk küldetése-filozófiája

Óvodánk „Szivárvány” névválasztása nem véletlen. A Szivárvány szó szimbolikus jelentése köthető a bevezetőben is említett gyermeki személyiséghez, a bennünket körülvevő természeti környezethez, és az idézett „ígérethez”. *(ígéret és gyönyörűség)*

Pedagógiai Programunk megírásakor az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára építettünk. Saját Pedagógiai Programunk specialitása, hogy a gyermeki fejlődést elősegítő tartalmak tervezésénél a bennünket körülvevő természeti-társadalmi környezet adottságait tekintjük kiinduló alapnak, melyben a négy évszak körforgása, a jeles napok, ünnepek, hagyományok ápolása, a környezettudatos magatartás formálása a fő irányvonal. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési mutatóit, differenciált fejlesztéssel segítjük elő képességeik maximális kibontakozását.

A gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő szakképzett pedagógiai asszisztens és dajkák végzik. Fejlesztési folyamatainkat a pedagógusok színvonalas tovább képzései, valamint az intézmény partnerközpontú működése garantálja. Az óvodapedagógusok munkáját, a sajátos nevelési igényű valamint a beilleszkedési tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeink fejlesztését speciális szakemberek segítik, fejlesztő pedagógusok, logopédus, pszichológus, mozgás fejlesztők. Óvodánk arculatának megfelelően a differenciált fejlesztést-tehetségkibontakoztatást óvodai néptánc pedagógus segíti.

Az óvoda földrajzi fekvése lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait is. Természetes környezetben ismerkedünk a növénytermesztéssel és állattenyésztéssel, megfigyeljük, és gyakoroljuk a községben történő közlekedést. Sétáink alkalmával felfedezzük a természeti szépségeket.

Jó kapcsolatot ápolunk Művelődési Házzal, Általános Iskolával.

Nemzeti ünnepeink közül a hazafias nevelés keretében elsősorban márciusi ifjakról emlékezünk meg, amely szintén több éves hagyományokra visszatekintve valósul meg. Hagyományos ünnepeink sorába tartozik a Mikulás, Karácsony, Húsvét, Anyák napja-évváró, Ballagás. A családi, egyéni ünnepek közül a születésnapról emlékezünk meg.

Felelevenítjük minden ősszel a szüreti szokásokat, az adventi időszakban a családokkal közösen készülünk a Karácsonyra. Gyermeknap rendezvényünk a gyermekek és szüleik körében egyaránt népszerűségnek örvend. Az Óvodai Alapítvány támogatására minden évben Bált rendezünk.

A községünk adta számos lehetőségen túl évente több alkalommal szervezünk élményeket és tapasztalatokat nyújtó, az óvodától távolabbi kirándulásokat is. Gyakran látogatunk, azonban évente több alkalommal helyet is biztosítunk intézményünkben a kultúrát és művészeteket közvetítő programoknak, előadásoknak, melyet báb-előadók, gyermek-zenekarok, népi gyermekjátéktárasok segítségével valósítunk meg. E színes gyermekprogramok szervezését nagymértékben segítik a Szülői támogatások, a Művelődési ház, és a Fenntartó Önkormányzat.

III. Gyermekkép- Óvodakép

Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelő intézménye, a Családi nevelés kiegészítője.

A hozzánk érkező gyermekek nagytöbbsége több generációs Családban nő fel, melyben a Családok jó része érték közvetítő, hagyományápoló szemléletet örökít gyermekére. A községi jelleg nagymértékben meghatározza az itt élő emberek életmódját, szokásait. A lakosság egy része növénytermesztéssel, állatgondozással foglalkozik, megjelentek a vállalkozások, de a munkanélküliség is. Az elmúlt évek gazdasági változásainak következtében a Szülők körében egyre több a más településre átjáró, ott munkát vállaló.

A hagyományos óvodai funkciókon túl, szeretetteljes pedagógiával szeretnénk befolyásolni a családok gyermeknevelését.

Pedagógiai hangsúlyai:

- A gyermekek egyéni különbözőségeinek figyelembe vételével, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, amelyben számítunk a szülők együttműködésre.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda miközben teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit, a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba lépés pszichikus feltételei.
- Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.
- Pedagógia koncepciónk kidolgozását messzemenően befolyásolta, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk. "A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is."
- A hozzánk járó gyermekek szocio- kulturális háttere kiegyensúlyozott képet mutat. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségének felismerésére, a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is.
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a pedagógiai értékek megtartása mellett az elvárásoknak megfelelően, a testi és lelki szükségleteket kielégítsük, mert meggyőződésünk, hogy ez nagymértékben befolyásolja gyermekeink közérzetét, s ez által egészségét. Befogadunk enyhe fokban látás és hallássérült, valamint mozgássérült gyermekeket is.
- Fontos és elengedhetetlen számunkra a családok bevonása és az, hogy a szülők a szervezett napokon lehetőségeik szerint a nap folyamán betekintést kaphassanak, részesei lehessenek gyermekeik óvodai nevelésének, fejlesztésének.

Csoportszervezés

A gyermekek többsége otthonról, a családból érkezik óvodánkba. A csoportok szervezésében biztosítjuk azt az igényt, hogy legyen lehetőség a gyermekeknek saját életkorú társakkal való közösségben, homogén csoportban való nevelkedésre, de családiasabb légkörben a testvérek együtt nevelésére is lehetőséget biztosítunk heterogén, vegyes életkorú csoport működtetésével. A Pedagógiai Program hatékonyságát nem befolyásolja a csoportszervezés. A Szent I. téri épületben 4 homogén és 2 heterogén csoportot, a Rákóczi úti épületben 3 homogén csoportot szervezünk.

IV. A program megvalósításának személyi feltételei *Humán erőforrás, Munkatársak*

Helyi pedagógiai programunk megvalósulásának és alkalmazásának feltétele:

a program céljával, alapszemléletével való azonosulás.

A program menedzselésében az **óvodavezető** irányító szerepet vállal.

Az óvodavezető feladata:

- A vezetői team célkitűzéseinek megfogalmazása, a célok megtartásának segítése, a munkafolyamatok irányítása, szervezése.
- Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak képzésének ösztönzése.
- Az alkalmazotti közösség konstruktív együttműködésének kialakítása, koordinálása.

A program hatékony bevalásában, aktív alkalmazásában meghatározó a megvalósítás munkaerő- szükséglete.

A program megvalósulásának feltétele:

- Gyermekszerető, szakmailag magasan kvalifikált **Nevelő testület**, ami a mi intézményünkben adott, az óvodapedagógusok többsége szakirányú végzettséggel rendelkezik.
- **Nevelőmunkát segítő alkalmazottak** gyermekszerető egyénisége, pozitív nevelő attitűdje, elfogadó- segítő- támogató munkája.

A Program megvalósításának Személyi feltételei:

	<i>Az intézmény engedélyezett létszáma:</i>	
Pedagógus	Óvodapedagógus(óvodavezetővel)	19 fő
	Logopédus	1 fő
Nevelő munkát közvetlenül segítők:	Pedagógiai - gyógypedagógiai asszisztens	1 fő
	Dajka	9 fő
	Óvodatitkár	1 fő
	Fűtő-karbantartó-kertész	1 fő
	<i>Személyek összesen :</i>	<i>32 fő</i>

Az alkalmazotti közösség összetétele végzettségük és munkakörük szerint:

<i>Közalkalmazottak</i>	<i>létszám (fő)</i>
Óvodapedagógus főiskola	11 fő
Óvodapedagógus szakvizsga	8 fő
Logopédus főiskola	1 fő
szakképzett pedagógiai- gyógypedagógiai asszisztens	1 fő
szakképzett dajka (dajka sz.m.)	5 fő
szakképzett dajka (érettségivel)	4 fő
óvodatitkár (érettségi,élelmezés szakképesítés)	1 fő
karbantartó (műszaki sz.m.)	1 fő
mindösszesen:	<i>32 fő</i>

A Nevelő testület szakirányú képesítései:

<i>Nevelő testület: szakmai képesítések</i>	<i>létszám (fő)</i>
vezető óvodapedagógus	2 fő
fejlesztő pedagógus	4 fő
gyermekgyógytornász	2 fő
minőség fejlesztés	2 fő
gyermektánc tanítás az óvodában	1 fő
Alapozó terápia	5 fő
Gósy diagnosztika, terápia	4 fő
DIFER	18 fő
Minőség irányítás	2 fő
Környezet védelem	1 fő
Kézműves -népi játszóházi fogl.	2 fő
Népi játékok, néptánc módszertan	2 fő
Kompetencia alapú oktatás (HEFOP)	2 fő
számítógép kezelői ismeretek	6 fő

Az óvodapedagógusoktól elvárt tulajdonságok:

- alkalmazkodóképesség, önismeret
- szakmai képzettség
- pedagógus elhivatottság
- tudatosság, tervszerűség
- együttgondolkodás, team munka
- empátia, nyitottság, rugalmasság
- folyamatos képzés, önképzés
- kulcsszereplő
- elfogadó- segítő- támogató nevelői attitűd

Pedagóguskép:

- Pedagógiai eszköztárral rendelkező óvodapedagógus, aki a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, igényeit természetes módon kezeli, veszi figyelembe. Tudatosan tervez, differenciáltan fejleszt és értékeli.
- Munkája során indirekt hatásrendszert alkalmazva, olyan tevékenységekbe vonja be a gyermekeket, melyek révén tapasztalás útján jutnak el az ismeretekig. Száraz ismeretközlés helyett képesség fejlesztés.
- Nevelőmunka során hasznosítja a korszerű ismeretek, fejlesztéseket. Megvalósítja a pedagógiai integrációt. Inkluzív pedagógia elfogadása, alkalmazása.
- Az óvoda- iskola zökkenőmentes átmenetére felkészíti a gyermekeket.

Óvodai nevelésünk az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban, segítő- elfogadó- támogató attitűdje modell értékű a gyermekek számára. Az óvodapedagógus tevékenységének és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez, hatékonyságához. A nevelési folyamatban résztvevők harmóniát, biztonságot, szeretetet sugárzó egyénisége hat a gyermeki személyiségfejlődésre, kapcsolatuk aktív és kölcsönös lesz. Ehhez szükséges magatartás a nevelő részéről az önállóság, rugalmasság, döntési- helyzetfelismerő képesség, így lehetünk képesek a gyermekeket az életre, az önállósodásra nevelni.

V. Az óvodai nevelési feladatai

- Az egészséges életmód alakítása, Egészségfejlesztés.
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés.
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Intézményünkben az azonos elvek, szokásrendszerek, eszközök alkalmazása nagymértékben segíti az eredményes munkát.

Programunk ajánlott napirendje:

6 ⁰⁰ -7 ⁰⁰	Ügyelet
7 ⁰⁰ -7 ³⁰	Összevonás, gyülekező 1 csoportban. A gyermekek fogadása, játék.
7 ³⁰ -8 ⁴⁰	Az érkező gyermekek fogadása a saját csoportban. Játék, szabadon választott tevékenység, kezdeményezés.
8 ⁴⁰ -9 ⁰⁰	Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozás. Teremrendezés: játékok elrakodása. Mindennapos testnevelés. Előkészületek a tízóraihoz. Mosdóhasználat.
9 ⁰⁰ -10 ¹⁵	Tízórai. Teremrendezés. Napi 1 komplex foglalkozás. Teremrendezés. Mosdóhasználat, öltözködés. Tehetséggondozás- felzárkóztatás.
10 ¹⁵ -11 ³⁰	Játék, szabadon választott tevékenység /az udvaron. Séta, kirándulás.
11 ³⁰ -12 ³⁰	Rakodás, az udvari játékok összegyűjtése. Öltözködés, mosdóhasználat. Előkészületek az ebédhez. Ebéd. Teremrendezés.
12 ³⁰ -14 ³⁰	Mosdóhasználat, fogápolás. Előkészületek a pihenéshez, átöltözés pizsamára. Mese, altató ének, pihenés.
14 ³⁰ -16 ⁰⁰	Ébredés, öltözködés, teremrendezés. Mosdóhasználat. Előkészületek az uzsonnához. Uzsonna. Teremrendezés.
16 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Játék, szabadon választott tevékenység /az udvaron. Összevonás. Hazamenetel folyamatosan. Tehetséggondozás- felzárkóztatás.
17 ⁰⁰ -17 ³⁰	Ügyelet.

V.1. Az egészséges életmód alakítása, Egészségfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életviteligényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodai nevelés alapvető feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi, szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének és a gyermekek testi képességei fejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával- a Szülővel, Óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki a nevelési feladatok ellátása.

Célunk:

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek realizálása során formálódjanak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok és készségek, fejlődjenek testi képességeik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- Mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos, balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése, környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- Párhuzamos tevékenységek gyakorlásához elegendő idő, türelmes légkör, rugalmas napirend kialakítása.
- A gyermeki önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése.
- A szokás- és normarendszer közös kialakítása, összehangolt munka, azonos norma valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és dajka között.
- A Szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, befolyásolása.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

- gondozás
- testi nevelés
- egészségvédelem, edzés
- egészséges környezet kialakítása

➤ **Gondozás, egészségvédelem, edzés, testi nevelés:**

A gondozó munka az óvodai nevelés egyik legfontosabb tevékenysége.

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése hozzájárul a jó közérzethez és egészségének megőrzéséhez. A helyes életritmus, az egészséges testi – szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a napirendet következetesen, de rugalmasan kell megvalósítani.

Személyi higiéné:

Tisztálkodás, Testápolás:

A napirend keretei között, elegendő időt biztosítunk az egyéni tempó szerinti végzésre.

Megismertetjük a gyermekeket a helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A megvalósításban fejlettség szerint nyújtunk segítséget, fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A rendezett külső érdekében a bőr, a száj, a köröm, a fogak, a haj, az érzékszervek ápolása folyamatos és mindennapos intézményünkben. A testápoláshoz biztosítjuk a saját, jellel ellátott felszereléseket. Az intimitás feltételeit megteremtjük a nemek szerinti és ajtóval határolt gyermek WC-k használatával.

A tisztaság igényének kialakítását fokozatosan kell elérnünk, figyelembe véve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, a gyermek önmagával, ruházatával, és a tárgyi környezetével kapcsolatban egyaránt.

Öltözködés:

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a gyermek saját polcán és ruhásakjában. A megfelelő viselet kiválasztásával segítjük az időjárás és az öltözködés közötti ok-okozati összefüggések meglátását.

Fokozatosan alakítjuk az önállóságot.

A megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozog és hőérzete ideális. Óvodánkban váltó ruhát használunk, a leányoknak szoknya, fiúknak a játszónadrág ajánlott. Váltócipő használata kötelező, mely lábboltozatot és lábfejet védő és megfelelő méretű.

Testneveléshez tornaruhába és tornacipőbe öltöznek a gyermekek. Az udvari játékhoz játszóruha ajánlott, az alváshoz pizsamát használunk. A Szülőkkel való kapcsolattartás során megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására teszünk javaslatot.

Pihenés:

Az ebéd utáni pihenéshez, alváshoz biztosítjuk a nyugodt külső és belső feltételeket a csoportszobákban.

Az óvodapedagógus a nyugodt, derűs légkört a pihenő elején élményszerű, élő mesével, énekkel teremt meg, majd magatartásával biztosítja a nyugodt légkört, a csendet az egész pihenő alatt, megteremti a pihenés feltételeit.

Szellőztetéssel, párologtatással, az ágyak megfelelő elhelyezésével, félhomállyal lehetőségeket biztosítjuk a pihenésre és az alváásra.

A pihenő ideje a gyermekek életkori alvási igényéhez igazodik.

A gyermekek eltérő alvási szokásait az óvodapedagógus figyelembe veszi. / puha, apróbb tárgyak pihenéskor /

A gyermekeket nem kötelezzük alváásra, az ágyban, csendben töltsék el az időt.

Az ébredés és a felkelés szervezése a csoportok között folyamatosan egymást életkor szerint követve történik.

Az ágyneműről az óvoda annak tisztántartásáról a Szülő gondoskodik, általában háromhetente, de minden megbetegedés vagy „baleset” alkalmával.

Egészséges táplálkozás:

A táplálkozásnak különös jelentőséget ad, hogy az egészséges fejlődés, növekedés elengedhetetlen feltétele. Az egészséges táplálkozás teljesítése, nemcsak anyagiakon múlik (élelmezési norma), hanem a szemléleten, a nevelői leleményességen és a Szülők segítő együttműködésén.

Az óvodai étlap összeállítását az élelmezésvezető végzi, és a gyermekorvos hagyja jóvá.

A gyermekek óvodai, napi háromszori egészséges táplálása érdekében az élelmezés komplettált, az alapélelmiszerek mind az öt csoportja fellelhető.

Az óvoda étrendjét a csoportok folyamatosan kiegészítik a szülők által hozott zöldségekkel, gyümölcsökkel a vitaminnap keretében.

Minden étkezés kulturált körülmények között zajlik, és kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, hogy minden ételt kóstoljanak meg, ismerkedjenek meg új ízekkel is. Előnyben részesítjük a minimális szénhidrát tartalmú, vitaminban gazdagabb ételeket, ezt a Születésnapok alkalmával is szorgalmazzuk, előnyben részesítjük.

Az egészséges táplálkozást és a minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzést összekapcsoljuk a kiskertben nevelt hasznos zöldségek felhasználásával, a hozott zöldségből, gyümölcsből salátakészítéssel.

Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően alkalmazzuk a kanál, villa, és a kés használatát.

Kellő mennyiségű folyadékot biztosítunk a nap bármely szakában, főként egészséges ivóvizet.

Kiscsoportban a reggeli, az ebéd és az uzsonna önkiszolgáló formában történik. Középső csoporttól minden étkezésnél naposok terítenek.

Intézményünkben az étkezések szervezése közös formában történik.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének és a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése:

- mozgás a szabadban
- mindennapos fejlesztő mozgás
- játék a szabadban
- testnevelés foglalkozás
- prevenciós torna
- immunedzés

A napi és heti rend biztosítja a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését, testi képességeik fejlesztését.

A rendszeres mozgás fontos gyermekeink egészségének megőrzése érdekében, erre elsősorban az óvoda udvara kínál jó lehetőséget. Ezért minden nap minden gyermek legalább 1 órát az udvaron tartózkodik, ha indokolt csak a teraszon. –10 C alatt, tomboló időjárás esetén nyitott ablak mellett szervezünk mozgásos játékokat.

Az edzés különböző fajtáinál figyelembe vesszük a gyermekek közti eltérő különbségeket.

Amikor lehetséges tornázzanak, mozogjanak az udvaron, vagy rossz idő esetén a tornaszobában a gyermekek. Az edzés másik lehetősége a séta, kirándulás. Rendszeresen sétálni megyünk, minden évben nagy kirándulást szervezünk. A gyermekek nagy mozgásigényét mindennapos rövid fejlesztő mozgással és heti 1 testnevelés foglalkozás szervezésével támogatjuk.

Az óvodában kialakított só szoba használatával segítjük elő a gyermekek légúti immunedzését.

A tartás, gerinc és lábboltozati problémák korrekciójára prevenciós tornával kínálunk lehetőséget.

Megfelelő szakemberek bevonása a nevelési feladatok ellátása érdekében.

A gyermekek fizikai állapotának felmérését évi, két alkalommal szeptemberben és májusban az óvodapedagógusok végzik a csoportokban.

Óvodásaink szűrővizsgálatát éves szinten, az SZMSZ-ben meghatározott feltételekkel a gyermekorvos, a védőnők, és a fogorvos látja el.

➤ A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

Az óvoda helységeinek berendezése, az udvar, jelentősen befolyásolják a nevelés színvonalát, hatékonyságát. Ezért gondoskodnunk kell a megfelelő tárgyi környezetről. Az egészséges környezet fenntartásához elengedhetetlen az udvar és az épület folyamatos, alapos takarítása, higiéniai szabályok kialakítása. A gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzése magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását a hibaforrások megszüntetését.

- Az **óvoda** helységeit az előírásoknak megfelelően kell kialakítani /méretek, világítás, fűtés, burkolat, berendezések/
- **Csoportszoba:** A legszükségesebb felszerelési tárgyak célszerű elhelyezése, megfelelő teret kialakítása a különféle tevékenységekhez. A csoporttermek folyamatos szellőztetése, megfelelő világítása. A gyermekek méreteihez megfelelő méretű tároló szekrények, székek, asztalok, ágyak.
- **Öltöző:** Minden gyermek átöltözéséhez tér, holmijának elhelyezéséhez megfelelő nagyságú tároló hely. Csúszásmentes, tisztántartott burkolat, valamint szőnyeg.
- **Mosdó:** Megfelelő méretű mosdók, intimitást biztosító gyermek WC-k, valamint csúszásmentes, tisztántartott burkolatok.
- **Udvar:** A gyermekek életkorához igazított, folyamatosan ellenőrzött, karbantartott játszóeszközök. A játszóeszközök alatt ütős csillapító burkolat. A talaj nagy részét pázsit borítsa, de betonozott felületre is nagy szükség van.(közlekedés)
Teraszok kedvezőtlen időjárás esetén is a gyermekek a szabadban tölthessenek bizonyos időt. Ivókút.

A gyermekek figyelmét folyamatosan fel kell hívni az eszközök és játszóeszközök rendeltetésszerű használatra, együttjátzás szabályainak betartására, másokra való odafigyelésre, a balesetmentes és biztonságos közlekedés szabályainak megtartására.

A gyermekek mind az épületben, mind az udvaron érezzék az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők személyes törődését a csoportba tartozástól függetlenül.

- **A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.**

Cél: A környezet védelméhez kapcsolódó szokások alakítása a környezetvédelem érdekében:

- A magatartás formálása.
- A környezet elfogadása, megkedveltetése, megismerése.
- Ok-okozati összefüggések meglátása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Mintaadás.
- Ismeretek elsajátítása, rendszerezése.
- Természeti, társadalmi jelenségek nyomon követése és bemutatása.
- (Beszámolók, fényképes leporellók, rajzok készítésével.)

A szocializáció folyamata:

- Utánzás.
- Identifikáció (azonosulás)
- Interiorizáció (belsővé válás)

A környezettudatos magatartás megalapozása:

- Saját és mások egészségének védelme. (Isd. SZMSZ)
- A környezet rendjének és a természet óvása.
- Külön gondot fordítunk környezetünk tisztaságának megóvására szemétszedéssel. Intézményi szinten szelektíven válogatjuk a szemetet. A műanyag flakonokat külön zsákban, a papír hulladékot csoportonként külön kosárban gyűjtjük.
- Önellátás/önfenntartás alapjainak „elsajátítása”.
- A kerti növények gondozásával, ápolásával hívjuk fel gyermekeink figyelmét a természet védelmére.
- Komposztálás.
- Takarékoság.
- A gyermekeket víz- és energiatakarékosságra szoktatjuk. Felhívjuk a figyelmüket arra, hogy a mosdóban kézmosáskor, mosdóhasználatkor, fogmosáskor feleslegesen ne folyassák a vizet. Távozásakor minden esetben zárják el a csapot!

Óvodánkban a csoportszobákat természetes anyagú tárgyakkal rendeztük be. A bútorok, használati tárgyak, tároló kosarak, egyes játékeszközök fából készültek és tartós használatúak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül önállóan végezzék a testápolási teendőket. Ismerjék a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tartásuk tisztán. Szükség szerint használják a zsebkendőt.

Rendelkeznek az alapvető egészségügyi szokásokkal, igényeljék környezetük és önmaguk ápoltságát, tisztaságát.

Ismerjék a kulturált étkezés alapvető szokásait, egyéni tempójuknak megfelelően tisztán étkeznek, evőeszközt megfelelően használják.

Önállóan öltözködjének az időjárásnak és a hőmérsékletnek megfelelően. A ruhákat sorrendben vegyék fel és le, a levetett ruhadarabokat összehajtva, rendezett formában tegyék a helyére.

Tudjanak megkötni masnit, zsinórt fűzni, gombolni, csatolni, behúzni.

A pihenő alatt, ha a gyermek nem alszik társai zavarása nélkül nyugodtan pihenjen.

Mozgásuk összerendezett, viszonylag célszerű legyen, érzékszerveik a differenciált érzékelést tegyék lehetővé.

Az edzettség nagyon fontos a betegségek megelőzése céljából. Minden nap intenzív mozgásban, légfürdőzésben vegyenek részt az edzettség elérése érdekében.

Ismerjék a szelektív gyűjtés célját és gyakorlatának elemit.

Ismerjék és tartsák be a balesetvédelmi magatartásformákat.

V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

Óvodánk lehetőséget biztosít a 3-6-7 éves gyermekek szocializációs folyamatának tudatos, célszerű irányítására intézményes keretek között, támaszkodva a családi nevelésre, azzal szorosan együttműködve.

A gyermek élete mindig egy adott csoporthoz kötött / család, rokonok, intézmények, barátok/, amely számára a közvetlen emberi közeg, melyen keresztül közvetítődnek a társadalom normái. Ezért a szocializálódásban bizonyos szerepek, viselkedések elsajátítása alapvető, nélkülözhetetlen. A gyermek életében az óvodai csoportjának kiemelkedő jelentősége van.

Célunk:

Az óvodában a gyermeket érzelmi biztonságot adó, állandó értékrend, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. A gyermekeket az óvodába lépéskor és az óvodai nevelés folyamán kedvező érzelmi hatások érik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az érzelmi biztonság, az állandó értékrend az otthonos, szeretetteljes körülmények megteremtése, barátságos légkör kialakítása.
- Az óvoda alkalmazottainak egymással és a gyerekekkel szembeni jó kapcsolata, a pozitív nevelői attitűddel derűs, kiegyensúlyozott légkör kialakítása és fenntartása.
- Példamutatással, mintakövetéssel a gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődésének elősegítése, én tudatának alakítása.
- A gyermekközösség szokás- és normarendszerének kialakítása, megtartása.
- A társak különböző egyéniségének, másságának elfogadására nevelés, egészséges összehasonlítási lehetőségen keresztül az önismeret fejlesztése.
- Egészséges kommunikáció kialakítása a csoporttársakkal. A gyermek csoportban elfoglalt helyének realizálása, az énkép alakítása, az önértékelés folyamatának beindítása.
- A tiszteletadás, nem csak a felnőttekkel szemben. Társaik produktumának, eredményeinek megbecsülése, a figyelmesség, tapintatos viselkedés és a segítségnyújtás fokozatos elsajátítása.
- A külön törődést igénylő kisgyermekek elfogadására nevelés, óvodapedagógus alapvető mintaadással. Intézményünk a gyermekeket lassabban fejlődő társaik elfogadására neveli, pozitívumaik kiemelésével.
- Annak tudatosítása, hogy a türelem nem lemondás, hanem a kívánság elhalasztása. Önfegyelmre nevelés, kudarctűrés kialakítása, az együttműködés szükségességének megláttatása. Konfliktusok minél önállóbb, és hatékonyabb megoldására nevelés.
- A gyermek nyitottságára építve annak elősegítése, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. A séták és kirándulások alkalmával a gyermekek szűkebb és tágabb környezetüknek megismertetése, a szülőföldre való kötődés alapjainak lerakása.

Befogadás:

A szocializáció első lépcsője az óvodában a **beszoktatás**, melynek rendje a következő:
A beiratás után levélben kap értesítést a szülő a felvételtől, ill. elutasításról. Ezután történik a csoportelosztás, majd az első szülői értekezlet – „Csibe Szülői”.

Családlátogatás alkalmával ismerkednek az óvodapedagógusok a leendő óvodással, családjával és életkörülményeivel. Az óvodába lépést követően egy héten keresztül folyik a beszoktatás, ezen időszakban mindkét óvodapedagógus teljes műszakban dolgozik.

A beszoktatás rendje és üteme csoport összetételéhez mérten változhat, mert a gyermek egyéniségéhez adottságaihoz igazítjuk!

A beszoktatás ajánlott rendje:

1. nap: Délelőtti itt tartózkodás a szülővel együtt ismerkedés az óvodával.
2. nap: Délelőtti itt tartózkodás rövid ideig szülővel, majd szülő nélkül ebédig.
- 3.-4. nap: Délelőtti itt tartózkodás a szülő nélkül reggelivel, ebéddel.
- 5.nap: Egész napos itt tartózkodás a szülő nélkül. Reggeli, ebéd, alvás szülő nélkül, ébredéskor szülővel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek alkalmazkodjanak környezetükhöz, felnőttekhez, gyermekekhez. A napirend során aktívan közreműködjenek a szervezett tevékenységekben.

Egyéni fejlettségük és adottságaik szerint a kapott feladatokat önállóan eredményig végezzék. Feladattudat, szabálytudata kísérje tevékenységeiket.

A gyermekek viselkedésükkel alapozzák meg és alakítsák ki baráti körüket, az egészséges önérvényesítését.

Legyenek képesek az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárá, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolja. Konfliktusaikban találjanak közös megoldást. A gyermekek ismerjék és megfelelően alkalmazzák a köszönés és bemutatkozás alapvető formáit.

Legyenek képesek a kommunikációra, nyitott egyéniséggel megszólítani bárkit, bármely helyzetben.

Váljon szokásukká szeretteik megajándékozása. Ha kell, tudjanak lemondani mások előnyére.

V.3. Anyanyelvi nevelés

A beszéd, a kommunikáció a kultúra átadásának segítője, másrészt az önkifejezés fontos eszköze, így kapcsolódik a szocializációhoz is. Anyanyelvünknek a gyermekekhez közel álló egyik kifejező eszköze a beszéd.

A beszédtevékenység két nagy részre osztható: beszédmegértésre és létrehozásra, azaz **beszédpercepcióra** és **beszédprodukcióna**. E két folyamat egymást feltételezve és támogatva fejlődik a nyelvelsajátítás során. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés, szervezett, differenciált környezet kell.

A társas környezet segítségével a gyermekeknek bonyolult tanulási folyamaton kell átesnie, ennek feltétele: megfelelő központi idegrendszer, ép beszéd – hallásszervek. Az óvodába kerülő kisgyermek beszédére jellemző: kijelentései helyzetiek, nem ismeri a fokozatos nyelvtan formáit, egyszavas válaszokat ad, kiemelései indulatiak, önkényes jelentésadása van mondanójának.

Célunk:

A gyermekek számára a beszéd fejlesztése, stabil és mégis változatos környezet megteremtésével, amely beilleszkedik a társadalom szervezetébe, és olyan beszélőtárs biztosítása, akinek beszéd színvonala magasabb, ezáltal segítve az elsajátítást, és a fejlődést.

Az óvodapedagógus feladata:

- Mindennap, az óvodai élet tevékenységformái nyújtotta lehetőségek kihasználása a gyermekek észrevétlen, játékos anyanyelvi fejlesztésére.
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele, mert a gyermekeket ebben az életszakaszban a spontán, elsősorban még mozgásos játékban realizálódó érzelmi, érzéki, kreatív, szociális és gyakorlati tanulás, elsajátítás jellemzi.
- Gyakorlatok játékos keretben történő szervezése, végzése. Csoportos játékként éljük meg azt a gyermekek.

A gyakorlatok célja:

- A beszédszervek ügyesítése, összekötve azzal a feladattal, hogy a magyar beszédhangok sajátosságait kiemeljük, érzékeltetjük, tudatosítjuk a gyermekkel.
- A hallás beszédhallássá fejlesztése, a hangfelismerési, differenciálási gyakorlatok segítségével.

A hangutánzó, ill. beszédszervek ügyesítését célzó gyakorlatokat be lehet építeni a foglalkozások anyagába, összeköthetjük a metakommunikációs gyakorlatokkal is.

A hangutánzó gyakorlatoknál az óvodapedagógus tiszta kiejtésével jó példát nyújt, de ha a gyermeknek nem sikerül a tökéletes utánzás, ne javítsuk!

Megteremtjük a lehetőséget a nyelv és ajakügyesítő és a hallás – differenciálási gyakorlatokkal, hogy a helyesen ejtett hang kialakuljon.

Ha ez mégsem következne be, logopédus dolga a hibás hang javítása.

Az óvodai csoportokban csak a szükséges készségeket fejlesztjük a játék során. A hallás – beszédhallás gyakorlatoknál egyszerre csak egy feladatot vegyünk 5 – 10 percben.

Fokozatosság:

Kiscsoport: Játékos hangutánzás, légzésgyakorlatok.

Középső csoport: Ezek mellé egy – egy hangfelismerési gyakorlat.

Nagy csoport: Mindezek mellett rendszeresen szókincs bővítés, sajátos nyelvi formák elsajátítása, önálló történet folytatása, elmondása.

Gyakorlatok:

Beszédszervek fejlesztése, magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése:

- légzésgyakorlatok, hangutánzással egybekötve./ légzés, szívó, fújó gyakorlatok /
- hangutánzó gyakorlatok
- nyelv és ajakgyakorlatok / ajak, összetett ajak, nyelvgyakorlat /
- ciklizáló gyakorlat
- suttogó gyakorlat

Hallás, beszédhallás fejlesztése:

- közvetlen környezet hangjainak felismerése
- egymás beszédhangjainak felismerése
- hiba felismerése
- hangfelismerés, hangdifferenciálás, hanganalízis, önálló szókeresés kiválasztott hanggal

Auditív ritmus fejlesztése

Auditív emlékezet fejlesztés

Fonológiai kódolás

Szövegvisztaadás: egyszerű nyelvtörő, rövid 3 – 4 soros vers, szöveg elhangzott dolgok, tárgyak nevét megismételve folytatása.

Képolvasás, történetmondás:

kiscsoport: érzelmileg közel álló egyszerű történet, ábrázoló kép segítségével.

középső csoport: érzelmileg közel álló, de már bonyolultabb ok – okozati összefüggés felfedezését kívánó, érzelmeket is ábrázoló kép segítségével.

nagycsoport: érzelmeket, ok – okozati összefüggéseket, bonyolultabb cselekményt ábrázoló kép, könyv, fénykép segítségével elvontabb ismereteket igénylő kép.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészét átható folyamat.

A gyermekek óvodáskor végére megismerkednek az anyanyelv szépségével, kifejező erejével.

A helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztés a biztonságos önkifejezésük megalapozója.

A gyermekek legyenek aktív befogadói a meséknek, verseknek, történeteknek. Ezeket ne csak hallgassák, hanem próbálják megismételni, visszaadni tartalom és sorrend szerint.

Képek nézegetése során ismerjék fel és próbálják elmondani véleményük szerint a megjelenített érzelmeket, cselekvést, törekedjenek az ok – okozati viszonyok feltárására is.

Beszéd közben egész mondatokban beszéljenek, igyekezzenek mondandójuk pontos megfogalmazására, de ismerjék a kommunikáció jeleit is. / mimika, metakommunikáció /

Próbálkozzanak az ütemes szótagolással, a hangok helyének felismerésével, hangzó folytatásával, ismerjék a szavak jelentését, mögöttes tartalmát, gyűjtő és alapfogalmakat.

Az olvasás, írás tanulás feltételei, hogy a gyermekek beszéde, kiejtése nyelvtanilag helyes, tartalom szerint pontos legyen.

A gyermekek nyelvi fejlettségét a beszédkedv, az aktív és passzív szókincs, valamint az artikuláció tisztasága mutatja, tükrözi leginkább.

V.4. A tevékenységben megvalósuló Tanulás

Az óvodában a tanulás **folyamatos**, jelentős részben utánzásos, **spontán** tevékenység, az óvodai nap folyamán adódó helyzetekben **természetes** és mesterséges környezetben az óvodapedagógus által **kezdeményezett** foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg. Nevelésünk során a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve, az életkori sajátosságait figyelembe véve felvállaljuk értelmi képességeik fejlesztését, melyben fő feladatunk az érték közvetítés, a kultúra átadása. Élményeikre és ismereteikre építve biztosítjuk számukra a változatos tevékenységeket a további tapasztalatszerzés érdekében. Az óvodáskor kezdetén érzelmektől meghatározott ismeretek jellemzőek, feladatunk, hogy ezek pontosabbá, rendszerezettebbé tegyük. Ennek elérése csak a sokoldalú megtapasztalással lehetséges.

Formái:

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.(szokások alakítása)
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, irányított megfigyelés.
- A gyermek spontán tapasztalatainak rendszerezése
- Gyakorlatban megvalósuló probléma és feladatmegoldás, tevékenykedtetés.
- Értelmi képességeinek tudatos fejlesztése, foglalkozások.

Óvodánkban minden korcsoportban napi 1 komplex foglalkozást szervezünk.

A spontán ismeretszerzésre a nap bármely szakában lehetőséget biztosítunk mind a játék, mind a munka jellegű tevékenységeknél.

A tanulás szervezeti formái alkalmazkodnak a téma által megkívánthoz: egyéni, páros, mikrocsoportos, frontális.

Intézményünk működési rendje optimálisan szeretné segíteni az egyéni képességek kibontakozását, ehhez megfelelő eszközháttérre van szükség.

Az eszközök lehetnek a gyermek és felnőtt által készített tárgyak, vásárolt készletek, használati tárgyak, játékok, munkafüzetek, feladatlapok, tablók, melyek problémafelismerő és megoldó képességeket fejlesztenek.

Emellett gyűjthetnek természetes anyagokat, terményeket, a természet tárgyait.

A közvetlen tapasztalatszerzésből következik, hogy egyes témák a szabadban történő megismerést kívánják meg.

A módszer megválasztása a foglalkozás témájából ered, az óvónők szabadon, a gyermekek érdeklődését felhasználva, a létszáma tekintettel alkalmazzák a mindennapokban.

Alapelv, hogy a tanulás folyamatát hassa át a **játékosság**, a **folyamatosság** és **fokozatosság**, nemcsak egy foglalkozásra, hanem a nevelés három-négy éves intervallumára kiterjedően.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Legyenek képesek életkoruknak megfelelő érzékelésre-észlelésre, képek vizuális, auditív differenciálására. Az önkéntelen bevésés mellett jelenjen meg a szándékos bevésés.

Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő szinten tegye lehetővé a probléma megoldást, a kreatív gondolkodást.

Legyenek képesek bizonyos analitikus / elemző / látásmódra, amely segíti az ismeretanyag beépítését, az összegzésre, a konklúziók levonására, összefüggések levonására.

A gyermekek feladattudata fejlődjön arra a szintre, hogy akarati tulajdonságainak rendelje alá tevékenységeit, és fontossági sorrendben az ismeretszerzés, a tudatos tanulás foglalja el az első helyet.

Látásmódjuk tegye lehetővé, hogy egyes funkciókat, tevékenység területeket különítsenek el.
/ szerialitás képessége /

A gyermekek nagymozgása és finommotorikája tegye lehetővé a helyes ceruzafogást, a későbbi írás elsajátítását.

VI. Az óvodai élet különböző tevékenységformái és szinterei

VI.1. Játék

A játék az óvodás gyermek életkori sajátosságából adódóan a legfontosabb tevékenysége, pótolhatatlan szerepe van a testi- lelki-mentális fejlődésben. A játék magába foglalhatja a többi tevékenységformát is (tanulás, munka). A gyermek a játék közben fedezi fel környezetét, ezáltal ismeri meg képességeit. A gyermek elemi pszichikus szükséglete is a játék, melynek mindennap a spontán-szabad játék során érvényre kell jutnia. Így válik kiemelkedően fontos elsődleges tevékenységgé, az önfejlődés eszközévé.

Az óvodáskorban a játék jellege az egész fejlődés tükrö. A játékfolyamata összemosódik a korai tanulás folyamatával.

A játék a pedagógiában cél, módszer és eszköz is.

Cél, mint tevékenység, mert a tapasztalatok során fejlődik a gyermek személyisége.

Módszer, mert a játék során játékosan élményszerűen cselekszik a tevékenység közben.

Eszköz pedig a pedagógus kezében, mert eredményeképpen alakulnak a képességek, beszédkészség, testi fejlődés és a szocializáció.

A gyermek első társa a játékban a felnőtt, akit utánozhat. A pedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt felelősséget.

Az óvodapedagógus feladata:

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. A feltételteremtő tevékenysége mellett szükség van az igény szerinti együttjátszásra, támogató, serkentő, ösztönző magatartására. Előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, és a játékos tevékenységsszervezést.

Célunk:

- az érzelmi átélés élménye, tapasztalatok biztosítása
- hogy a tapasztalatszerzés eszközévé váljon
- belső késztetésből eredő feszültségek felszínre hozatala, azok feloldása

Játék stratégia tartalmi elemei:

- Célmegfogalmazás:
 - témaválasztás, játék céljának megfogalmazása
- Feltételek megteremtése:
 - tárgyi környezet
 - társas környezet
- Folyamatszervezés
- Befejezés:
 - játék lezárása
 - játék lezárása, de a játék további perspektíváira ötletgyűjtés
 - nyitott játék helyzet, későbbi folytatás átgondolása

Feladatunk:

- élmények nyújtása
- játékfajták és azok tartalmának fejlesztése
- feltételek biztosítása (légkör, idő, hely, eszköz)

Az élményeket programokkal megfigyelésekkel, változatos napirenddel, tevékenységformákkal, cselekedtetéssel és sikerekkel biztosíthatjuk. Az óvodai közösségben a gyermek már kortársaival is együtt játszik, ezért a szocializációs magatartásának folyamatát is meghatározza.

A játékfajtákat a felnőtt és a gyermek is kezdeményezheti, de az eszközök is generálhatják. A pedagógus biztosítja ötleteivel a játéktémák továbbfejlesztését.

A feltételek biztosítása a szeretetteljes, biztonságos és nyugodt légkör megteremtésével kezdődik, melybe beletartozik a gyermek fizikai és pszichikai optimális állapota. Ne támassunk túlzott korlátokat, hagyjunk időt az élmények kijátszására, de a negatív élmények felszínre kerülése után adjunk alternatívát azok feloldására.

A napirendben biztosítani kell az összefüggő időt a játéktémák kijátszására, legyen mód hosszabb rövidebb ideig tartó játéktevékenységre.

Az épületben, csoportszobában az udvaron egyaránt szükséges megfelelő hely biztosítása a különböző játéktevékenységekhez. A bútorok elmozdításával, a helyszín átrendezésével is segítsük a kialakuló játéktémát megvalósítani. Legyenek az óvodában állandó játék színterek és változó helyszínek is.

Az eszközök lehetnek vásároltak vagy készíttetek. A játékszer motiválja, ösztönözze, gazdagítsa a gyermekek elképzeléseit, sokféle ötletre, játékfajtára ihlessen! A csoport játékkészlete esztétikus, könnyen tisztítható, veszélytelen legyen, igazodjon a gyermekek életkorához, segítse elő a sokoldalú fejlődést. A mai játékeszközöket harmonikusan kiegészítik a természetes anyagokból készült játékok, a környezetben fellelhető dolgok is. Az eszközök kiválasztása az óvodapedagógus felelőssége. Anyagát tekintve előnyben részesítjük a természetes anyagokat.

Kiscsoportban egy- egy játékfajtából több eszközt biztosítunk, így tesszük lehetővé a játék szabad birtoklását és a konfliktusok elkerülését. Az elrongálódott játékot megjavítjuk, vagy kivonjuk a használatból.

Játékfajták:

A játékfajták szinte mindegyike megjelenik az óvodás életében. A kutató manipuláció, mozgásmintát követő játék, a gondolkodási stratégiát feltételező szabályjáték, amelyek már szimbolikus túlsúllyal rendelkeznek.

A játéktevékenység fejlődésének általános tendenciáján kívül a fejlődés egyéni sajátosságait is figyelembe kell venni. A játékban kifejezésre jutó egyéni sajátosságoknak megfelelően minden egyes gyermeket a fejlődés optimális fokára kell eljuttatni.

Mozgásos játék:

A mozgások különböző formái mind megtalálhatók a játékban, ezért rendkívül fontos a gyermekek fejlődése érdekében a mozgásos játékok szervezésére. Kedvező időjárás esetén az óvodapedagógus udvari mozgásos játékokat szervez, kötetlen formában. A gyermekeknek meg kell tanulni együtt mozogni, 20-25 fős csoportban./ játékos versenyek, fogó, futó játékok/ A gyermekek egészséges test- lelki fejlődésének alapja a sokoldalú játékos mozgás.

A mozgásos játékok szabályának és tartalmának megismertetésével, az eszközök biztosításával lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek önállóan is szervezzék meg játékukat.

Gyakorló játék:

Az óvodáskor kezdetén jellemző leginkább a gyakorlójáték, de minden új tevékenység bevezető eleme, amikor mozgássorokkal, eszközökkel, anyagokkal ismerkedik a gyermek, a fejlődésben rendkívül fontos tapasztalatokat és ismereteket nyújtó tevékenység. A különböző mondatok, szótagok, dallamok, dalrészletek ismétlése is gyakorló játék. Ezzel fejlődik beszédük, értelmi képességeik. Vannak mozgásgyakorló játékok, amikor a mozgást mindig ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. A gyakorlójáték bevezetője, de kiegészítője is lehet a többi játékfajtának. Mentálisan azért fontos, mert a gyermek első, igazi játékkélményei, élményei fűződnek hozzá.

A későbbi életkorban is engedje az óvodapedagógus a gyakorló játékot, de ha azt tapasztalja, hogy egyes gyermekek kizárólag ezen a szinten maradnak, keresse meg az okokat, segítse át ezen fejlődési fokon a gyermeket.

Szerep vagy szimbolikus játék, bábozás, dramatizálás:

Az óvodás játékanak legnagyobb részét kitevő játékfajta.

A gyermekek a vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság általuk átélt, érzelmileg megérintett mozzanatait. Rendkívül fontos a kommunikációs szerepe, a társas kapcsolatok, az együttműködés, az alá- fölérendeltség, az összedolgozás és a cselekvési sémák, minták megformálásában. A szerepjáték része a beöltözés, dramatizálás, bábozás is. A báb, maszk mögé bújva a gátlásos gyermekek is felszabadulhatnak, oldhatják szorongásaikat, pedagógiai-pszichológiai jelentősége is ebben rejlik. A játék során fontos az óvodapedagógus jelenléte, az irányítás módszerének megválasztása a gyermekek játék tevékenységétől függ, teret adunk az önszerveződésre. Az óvodapedagógus rendszeres megfigyeléssel a gyermek személyiségét is megismerheti a szerepjáték által.

Népi játékok:

Egy nép kulturális hagyományai közé tartoznak a népi játékok, rangos helyet foglalnak el a játék tevékenységek rendszerében. Egyaránt kötődnek a mozgásos, a szerep-, a dramatikus-, a konstruáló-, alkotó játékokhoz. Ezeket az óvodapedagógus változatos szervezéssel kezdeményezi, kiemelten a jeles napok hagyományápolásához kötődően.

Építő, konstruáló játék:

A játékra jellemző, hogy a gyermekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle egyéb tárgyakat hoznak létre. A spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés. A „valamit” alkotni igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességüket is sokoldalúan fejleszti. Az építőjáték, az eszközök, és az anyagok változatosságát igényli. Minden csoportban biztosítunk fa, fém, műanyag építőelemeket, mechanikai játékszereket, kirakókat, félkész eszközöket, gyöngyöket stb. A barkácsolás már a munkába átvezető tevékenység, amely sokszínűsége miatt igen fejlesztő hatású.

Az óvodáskor elején az óvónő kezdeményezi a konstruáló, építő, és barkácsoló játékot, később a gyermekek megismerik ezeket a tevékenységeket a menetét. Jártasságra tesznek szert a különböző technikák alkalmazásában és önállóan is vállalkoznak a feladatokra. Az óvodapedagógus feladata, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket, és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani.

Alkalmat biztosítunk, hogy akár több napon keresztül készüljön a játék, építkezzenek.

Szabályjáték:

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok meghatározzák a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását, a szabályoknak megfelelő viselkedést. A szabályjátékban a gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. Akár nyernek, akár vesztenek, a szabályjátékban is megtanulják a helyes magtartás formáit: szerénység, önzetlenség, mértéktartás, eredményekre törekvés, kitartás, kudarctűrés.

A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

- Mozgásos szabályjátékok: testnevelési játékok, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok, dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, körjátékok, szembekötösi.
- Értelmi képességet fejlesztő szabályjátékok: különböző társas játékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok.

A szabályjáték kiválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek fejlettségét, kívánságát, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit. Segíti a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek képesek több napon keresztül egy-egy játék témában együttesen részt venni. A környezetükben megfigyelt, tapasztalt jelenségeket képesek feldolgozni és újra alkotni. Önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat. Kedvezőtlen szerepeket, szabályokat is vállalnak.

Ismert meséket báboznak, dramatizálnak.

Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan is készítenek, játékukban felhasználják azt.

VI.2. A külső világ tevékeny megismerése, környezettudatos magatartás formálása

A külső világ megismerése során a gyermek tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi és tárgyi környezet viszonyairól.

A világ megismerése a születéstől kezdődő alapvető folyamat.

A külső világ tevékeny megismerése 2 nagy területre osztható:

- környezeti nevelés
- matematikai ismeretek

➤ **Környezeti nevelés:**

Az élő és élettelen természeti és művi környezetünkkel való harmonikus együttélés maga a „környezeti kultúra”. Látásmódunk, viselkedésünk és értékrendszerünk kialakulása szempontjából az óvodáskor fontos szakasza az ember életének.

Célunk:

A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezetük viszonyairól. Alakuljon ki a gyermekekben pozitív érzelmi viszony a természethez, az emberi alkotásokhoz, ismerjék meg azok védelmét az értékek megőrzését. Jussanak olyan tapasztalatok birtokába, melyek a környezetben való - életkoruknak megfelelő- biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára építve tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, alapozza meg a természet szeretetét, védelmét, az élet tiszteletét.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket, a tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A gyermekek meglévő tapasztalataira támaszkodva új ismeretek nyújtása, meglévő ismeretek mélyítése, összefüggések keresése, ok-okozati viszonyok megláttatása.

Olyan készségek, képességek kialakítása, amelyek által a gyermekek képesek lesznek a biztonságos, kulturált közlekedésre.

A gyermekek érdeklődésének felkeltése a környezetalakító, munkajellegű tevékenységek iránt, azok fontosságának, hasznosságának átélésére, eredményeinek megbecsülésére nevelés.

Környezetvédő magatartás megalapozása:

- természetvédelmi teendők, tevékenységek évszakok szerint
- növények és állatok megismerése, gondozása
- szelektív papírgyűjtés, komposztálás

A környezeti nevelés ajánlott témakörei:

- Évszakok, napszakok
- Állatok, növények
- Óvodások vagyunk
- Család
- Testünk
- Az emberek munkája
- Közlekedés
- Hazafias nevelés, Szülőföld
- Jeles napok, Néphagyományok, Ünnepek
- Színek
- Csillagászat- Bolygók

Természeti környezet:

A természeti környezet megfigyelése a 4 évszak körforgásának, és a napszakok váltakozásának és az időjárás megtapasztalásának kölcsönhatására épül. A természet folyamatos változását a növény és állatvilág megfigyelése kapcsán ismerik meg a gyerekek.

A gyermekek számára nehezebben feldolgozható, tőlük életkoruknál fogva távolabb álló környezeti témákat, mint a csillagok, bolygók és a naprendszer játékos ismeretszerzéssel, cselekvő-dramatikus játékokkal dolgozzuk fel.

Minél több tevékeny, spontán és szervezett ismeretszerzési lehetőséget biztosítunk lehetőség szerint a természetben. A csoportszobák hangulatát évszakkfal, természeti sarok kialakításával színesítjük.

Az állatok témakörének feldolgozását lehetőség szerint a közvetlen tapasztalatszerzésre építjük. A vadon élő és más világrész tájain élő állatok megismerésére különböző lehetőséget biztosítunk: képek, enciklopédiák, filmek nézegetése, állatkert, vadspark és múzeum látogatása.

A környezethez való pozitív érzelmi kötődés kialakulásának folyamatát Évszakokhoz kapcsolódó jeles napok, néphagyományok, ünnepek megtartásával segítjük elő.

A „természet ünnepei” – az összetartozás átélését segítik a közös élményeken keresztül.

A környezetbarát és környezettudatos életmódra való felkészítést kiskert gondozással, komposztálással, szelektív hulladék gyűjtéssel tesszük lehetővé.

Környezetbarát, környezetvédő gyermekeket nevelünk a környezettudatos nevelés programja alapján, évente 3 világnap megtartásával.

Társadalmi - környezet:

A társadalmi környezet a gyermekek alapvető életteréből, a családból indul ki. A gyermek miközben felfedezi a környezetét olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Az óvodai környezet megismerése után a gyermekek felfedezik közvetlen lakóhelyüket, megismerik a helyi hagyományokat, a fontosabb intézményeket, közben gyakorolják a helyi közlekedés alapvető gyalogos és kerékpáros szabályait.

A társadalmi környezet megismerését bővítjük a hazafias neveléssel, a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj és néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeivel – melynek során a gyermekekben kialakul azok szeretete és védelme.

A felnőtt életre nevelés alapvető területe a munkához való pozitív érzelmi viszony kialakítása, ennek érdekében megismertetjük a gyermekeket a különböző életkorilag hozzájuk közelebb álló foglalkozásokkal.

A gyermek önmagáról alkotott énképformálásban a belső értékek keresése mellett fontos az emberi test megismerése is. Testrészek, érzékszervek, ezek funkcióját, ápolását, védelmét és gyógyítását megismertetjük a gyermekekkel. Új alternatív lehetőségként a gyógyteák, zöldségek, gyümölcsök, vitaminok és azok egészségre jótékony hatását ismertté tesszük a gyermekek számára.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődjenek szűkebb- és tágabb környezetük iránt. Szívesen kapcsolódjanak be a környezeti tevékenységekbe, védjék, óvják a természetet.

Különböztessék meg az évszakokat, napszakokat, ismerjék jellemző jegyeiket, körforgásukat. Ismerjék a növény fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket, környezetük növényeit, állatait, ismerjék fel, gondozzák azokat, használjanak gyűjtőfogalmakat.

Ismerjék a víz fontosságát, a hulladékkezelés és az újra hasznosítás lényegét.

Körvonalazódjon bennük az őket körülvevő helyi környezet értékei és hagyományai.

Legyenek képesek bemutatkozni, ismerjék saját adataikat, Szüleik foglalkozását.
Legyenek gyakorlottak a közlekedési szabályok betartásában.
Életkoruknak és egyéni sajátosságuknak megfelelő testséma ismerettel rendelkezzenek.
Ismerjék fel és nevezzék meg a színeket, azok sötét és világos változatait.

➤ **Matematikai tartalmú tapasztalatok:**

A gyermekek a környezetük megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák.

Célunk:

A környezet tevékeny megismerése közben szerzett matematikai tapasztalatok által fejlődjön a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete, alakuljon ítélőképessége.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek életkorához, ötleteihez igazodva matematikai érdeklődés felkeltése játékos tapasztalatszerzéssel.

Elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.

Alapvető képességek fejlesztése: tapasztalás, emlékezés, konstruálás, ítélőképesség.

Logikus gondolkodás megalapozása a probléma helyzetek megoldásához szükséges pozitív érzelmi viszony kialakításával.

Tartalma:

A játékos matematikai tartalmú tevékenységeknek rendkívül fontos szerepe van a logika fejlesztésében, az összefüggések, azonosságok, különbségek felfedezésében. A számlálás, számfogalom, halmazok, a mérés, a formák felismerése, a relációk és a szimmetria témakörök, valamint a téri és síkban való tájékozódás teszi ki a foglalkozások anyagát, és szervezésének szükségességét. A matematika foglalkozások anyagát elsősorban a környezetben szerzett tapasztalatok alkotják, nem az elvont ismeretek. Ezért nagyon fontos az egyéni cselekedtetés, a megtapasztalás, a játékoság kiemelt szerepe. Az ismeretanyag nehézségi foka pedig változatos lehetőséget kínál a különböző szervezési formák kibontakoztatására, a komplexitás érvényesítésére, valamint a differenciálás maximális kihasználására.

Szervezés:

Intézményünkben a matematika jellegű ismeretek átadása középső, nagy illetve vegyes csoportokban heti 1 önálló foglalkozás keretében, életkoronként külön szervezésben történik.

Természetesen a nap bármely szakában, és kiscsoportban is ki kell használni azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai jellegű ismereteket hordoznak

Az integrációból adódó külön feladatok:

A matematikai nevelésnél gondot okozhat, hogy a manipulatív tevékenység és a helyes gondolkodás egymással szoros együttműködésben alakulnak, fejlődnek. Ha valamilyen okból akadályozott a fogalmi gondolkodás, akkor az elvont, matematikai gondolkodás kialakulása is problémás lehet. Ezért minden esetben el kell fogadni a verbális választ, vagy a manipulatív módon történő feladat megoldást.

A mennyiségi, téri relációk felismerése, tükörrel való tevékenységek is akadályokba ütközhetnek. A mechanikus számolás és manipulálás összekapcsolásának nehézsége, a számfogalom kialakulásának problémái alapvető részképességek fejletlenségét jelzik.

Fokozottan több magyarázattal és szemléltetéssel, esetlegesen speciális eszközökkel, pedagógiai módszerekkel lehet közelebb hozni a fejlődési nehézségekkel küszködő gyermekekhez a matematikai alapú megtapasztalást.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek vegyék észre környezetükben az elemi matematikai összefüggéseket, hogy a tárgyak szétválogathatók, összehasonlíthatók. Végezzenek sorba rendezéseket, méréseket. Ismerjék a tő és sorszámneveket. Halmazokkal, különféle egységekkel mennyiségi, számlálási műveleteket végezzenek legalább 10-es számkörben, differenciálva, számkör átlépéssel /bontás, műveletek halmazokkal/. Ismerjék fel a testeket és a síkidomokat. / gömb – kör, kocka – négyzet, téglatest – téglalap, kúp - gúla – háromszög, sokszög/ Tükörvonal segítségével tudjanak létrehozni tengelyes szimmetriát. Ismerjék a kicsi – nagy, alacsony – magas, hosszú – rövid, keskeny – széles fogalmakat. Tudjanak párosítani, ismerjék a névutókat, az ugyanannyi, ugyanolyan fogalmakat. Legyenek tisztában a téri irányokkal, tájékozódjanak síkban /pl. papírlapon/ is. alakuljon ki bennük a balról- jobbra haladási irány követése.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek a matematikai tartalmú ismereteiket képesek legyenek szóban is megfogalmazni. Alakuljon ítélőképességük.

➤ Az óvoda hagyományos Ünnepei, egyéb rendezvényei

A környezettudatos nevelés világnapjai:

Kiemelt feladatunk a környezet megismerésére nevelés, ezért elsősorban a természetóvó, természet szerető világnapok kerülnek megrendezésre:

- Takarítás világnapja szeptember 3. hétfővége
- Nemzetközi hulladékgyűjtő nap szeptember 23. szelektív hulladék- papírgyűjtés
- Állatok világnapja október 4.
- Víz világnapja március 22.
- Csillagászati világnap április 3.
- Föld világnapja április 22.
- Madarak és fák napja május 10.
- Környezet védelmi világnap június 5.

Szervezés:

Évente 3 világnap kiválasztása, mely megjelenik, és kidolgozott az éves munkatervben. Törekszünk a természet közeli, tevékeny megtapasztaláson alapuló ismeretnyújtásra, feldolgozásra.

Hagyományos ünnepeink:

Célunk:

Az ünnepek, megemlékezések célja a hagyományok ápolása, tisztelete, és a gyermekek erre történő nevelése, a hétköznapiak színfoltjainak frissítése, az óvoda meglévő hírnevének megőrzése, illetve növelése.

Az óvodapedagógus feladata:

A hagyományápolás elsősorban a Nevelő testület feladata, de az Alkalmazotti közösség tagjainak közreműködése, valamint a Gyermekek és Szülők bevonása révén is gondoskodik arról, hogy az intézmény hagyományai fennmaradjanak.

Az óvodapedagógus - kellő időt biztosítva a felkészülésre – az ünnepet a gyermekek számára érthető tartalommal, formával tegye emlékezetessé, bensőséggé.

A gyermekközösséggel kapcsolatos megemlékezéseket, hagyományokat különböző szervezési formában a helyi pedagógiai programból az adott évre lebontva az éves óvodai munkaterv tartalmazza, amit az óvónők saját csoportjukban alakítsanak egyedivé, differenciálják a gyermekcsoport életkori sajátosságainak megfelelően.

Szervezés:

Az ünnepélyek, ünnepek, megemlékezések, a 4 évszak évköréhez kapcsolódó jeles napok óvodai illetve községi szinten csoportonként és közösen szervezhetők.

A különböző ünnepek, hagyományok ápolásával lehetőség szerint az óvoda közös folyosója és a belső terem, csoportszobák, öltözők is az ünnepekhez méltó díszítést kapnak.

A hagyományörzés formai eszközei:

- ünnepélyek, ünnepek, megemlékezések, rendezvények
- egyéb kulturális versenyek
- mozgás és sporttevékenységek
- kirándulások

A gyermekek hagyományos ünnepei az intézményben:

- Szüret, betakarítás
- Advent
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Szülők Bálja
- Anyák napja - Évzáró
- Gyermeknap
- Ballagás
- Évkörökhöz tartozó jeles napok

A gyermekek hagyományos ünnepei községi szinten:

- Szüreti bál
- Karácsonyi köszöntés
- Március 15.
- Pedagógusnap

Az óvoda nyitott, a Szülőkkel együtt szervezett ünnepei:

Az intézményi szervezés igyekszik lehetővé tenni, hogy a nevelés szempontjából átgondolt, megfogalmazott ünnepek alkalmával nyílt rendezvényeken a szülők együtt ünnepelhessenek gyermekeikkel.

- Karácsony: hangulati előkészítés, ünnepi készülődés, ajándékkészítés, a Szülők köszöntése délután max.:20'
- Szülők Bálja: egy gyermekcsoport műsorával
- Anyák napja - Évzáró: Édesanyák, Nagymamák köszöntése, ajándékkészítés, a nevelési év lezárása rövid műsorral
- Ballagás: Nagycsoportosok búcsúzása, Középső csoportosok ballagatásával

Az óvoda belső- intézményen belül szervezett ünnepei:

- Mikulás: hangulati előkészítés, örömszerzés, ajándék a gyermekek számára
- Gyermek Karácsony: hangulati előkészítés, közös gyermek karácsony, a gyermekek köszöntése, ajándék a gyermekek számára
- Farsang: alakoskodások, versenyjátékok, közös Táncház, kiszabáb égetés
- Húsvét: népszokások felelevenítése csoportonként, ajándék a gyermekek számára
- Gyermeknap: Forgó színpad-mozgásos versenyjátékok, táncbáz, kézműves foglalkozások, meseszínház, ajándék a gyermekek számára

Az óvoda a gyermekek számára szervezett egyéb programjai tevékenységei:

- gyermek születésnap
- helyi kirándulás: séta, túra, kerékpározás
- évkörökhöz kapcsolódó zenés előadás
- Környezettudatos nevelés, környezetvédelmi világnapok (évente 3 alkalom)
- évzárás-ként közös nagy kirándulás (óvodai csoport-szülők,nevelők közösen)
- bábszínház, mozi, múzeumlátogatás

Az óvoda és a Szülők/ Család közös rendezvényei:

- Évente 3 ünnepély, Szülők Bálja
- nyílt napok csoportonként: foglalkozások, gyermekek-szülők közös tevékenysége, ráhangolódás az ünnepekre, jeles napok felelevenítése
- kirándulás
- Szülői értekezlet, fogadóóra
- kézműves munkadélutánok

VI.3. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

3 – 7 éves korig jelentős szerepet tölt be a gyermeki személyiség fejlődésében. A rendszeres mozgás befolyásolja az egész szervezet növekedését, fontos szerepet játszik az egészségesebb életvitel kialakulásában, az egészség megóvásában. Az örömteli mozgás kedvezően befolyásolja a pszichikai, testi, értelmi és szociális képességek alakulását, szellemi frissességet nyújt és kiegyensúlyozottabbá válik a gyermek érzelmi élete.

A mozgásfejlesztés, a szabadjátékban, a kötelező testnevelési foglalkozásokon, valamint a mindennapos mozgásban valósul meg.

Az óvoda pedagógus feladata:

Az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára lehetőséget nyújtson fejlettségüknek, érdeklődésüknek, temperamentumuknak legmegfelelőbb tevékenységeknek. A feltételek, az eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére, hogy saját maguk is képesek legyenek megszervezni mozgásigényüket. A gyermekek vegyenek részt heti egy kötelező testnevelési foglalkozáson, amelynek megszervezésénél fontos szempont, hogy a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. A differenciálás módszerét alkalmazva, minden gyermek találja meg képességeinek legmegfelelőbb feladatsorát.

Az óvodai testnevelés mozgásanyaga:

3 – 4 éveseknél a természetes mozgásokra,

4 – 5 éveseknél a tér mozgásos megismerésére,

5- 6- 7 éveseknél az észlelés fejlesztésére, valamint a keresztcsatornák és finommotorika fejlesztésére irányuljon.

A testnevelés fejleszti a kúszást, mászást, járást, futást, az ugrást, a dobást, a támaszt, az egyensúlyozást, megismerkednek a gyermekek a talajtorna egyes elemeivel, és a testnevelési játékokkal.

A harmadik terület a mindennapi testnevelés(mozgás), amely megfogalmazza azt az igényt, hogy mindennap rendszeresen mozogni jó és szükséges. Az anyaga kapcsolódik a heti testnevelés foglalkozás anyagához. Itt van lehetőség a mozgástapasztalatok megszerzésére, különböző képességek fejlesztésére. A gyermekek használjanak kézi szerezket, a labda a legfontosabb az óvodás gyermeknek, terápiás hatása van, valamint próbára teszi az egyén rátermettségét, ügyességét. A jól megszervezett mozgás fejleszti a testi képességeket, az ügyességet, az erőt, a gyorsaságot, az állóképességet. A prevenciónak nagy szerepe van a gyermek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulásában. Az óvodai élet minden területén a mozgásfejlesztésben is feladata az óvodapedagógusnak, a tehetségek felismerése, elősegíteni abban, hogy magasabb szintre lépjenek.

Szervezés:

- heti 1 kötelező testnevelés foglalkozás
- napi mindennapos testnevelés, együtt mozgás
- időjárástól függően, mindennap szabad mozgáslehetőség biztosítása az udvaron

Az integrációból adódó külön feladatok:

A gyermek mozgás fejlesztése során mindig az aktuális fejlettségi szintjéből, állapotából kell kiindulni.

Differenciálás:

- a csoporttal együtt tornázik, egyéni képességéhez igazított feladatokkal
 - csoporttal együtt tornázik, de a számára káros feladatokat nem végzi
 - speciális testnevelésben vesz részt szakember segítségével egyénileg
- A mozgás terapeuta tanácsokat ad a közös foglalkozások szervezéséhez az óvodapedagógusoknak. Felméri a gyermekek állapotát.

A manipulációs tevékenységek is nehezebben alakulnak ki, gondot okoz a kézi szerek használata, több esetben speciálisabb eszközök, tornaszerek alkalmazása szükséges.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén:

A mozgásfejlesztés alapvető célja, hogy a természetes mozgáskedvet megtartsuk, a gyermekek mozgásigényét kielégítsük, és a mozgást megszerettessük. A foglalkozásokon a gyermekek jó hangulatban, jó közérzettel vegyenek részt, kellemesen fáradjanak el. Rendkívül fontos a fizikai erőnlét fejlesztése, az egészséges életvitel kialakítása. Egészséges személyiség fejlődéséhez szükséges, hogy megfelelő időben, megfelelő tevékenységeket végezzenek. Az óvodai testnevelés mozgásanyagát – korcsoportokra lebontva- szem előtt tartva, fontos, hogy járni, futni különböző feladatokkal, bújni 40 cm alatt, gurulóátfordulást végezni, 30-50 cm magasat átugrani, a labdát biztonságosan elkapni, dobni, folyamatosan ütögetni. Önállóan szervezzenek fogó, futójátékokat, segítséggel pedig verseny és szabályjátékokat.

VI.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Kodály szerint: „ *A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele, lelki vérszegénységben él és hal.*”

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- Olyan zenei élmények biztosítása, amely megalapozhatják zenei anyanyelvüket.
- Hagyományörzés: a 4 évszak jeles napjaihoz kapcsolódó népi mondókák, népdalok gyermek közelébe hozása.
- Zene:Képesek legyenek a környezetükben fellelhető eszközökkel, népi hangszerekkel maguk is egyszerű, ritmikus motívumok létrehozására.

Az óvodapedagógus feladata:

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása.

A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal.

Az óvónő éneke, hangszerjátéka esztétikai örömet jelentsen.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása. Válgják az ének mindennapos tevékenységgé.

A felnőtt énekének örömteli, spontán utánzása során sajátítsa el a gyermek a játékdalokat, a hozzájuk kapcsolódó mozgásokat, táncleépéseket.

A népdalok, népi dalos játékok segítsék a hagyományok megismerését, továbbélését.

Néptánc, népi játék a gyerekek életében

Néptánc helye a gyerekek életében:

- Minél fiatalabb a gyermek, annál több legyen a játék.

- A játékok átmeneti formáival fokozatosan átvezetjük a tánc formájába.

A néptánc oktatás megalapozása /alappilléreinek lerakása/ óvodás korban történik. A táncoktatás megkezdése előtt legfontosabb a tudatos járás, ugrás, futás tanulása. Ezek az alapvető mozdulatok, melyekből létrejön a tánc. A népi játékok, ugróiskolák tartalmazzák azokat a mozgáselemeket, melyek később a néptánc tanulása során előkerülnek.

Táncos mozgásfejlesztéssel kielégíthetjük az óvodás gyermek nagy mozgásigényét.

A mondókák, népi játékok által fejlődik a gyerekek szabálytudata, gondolkodása, emlékezete, beszéd-készsége, kommunikációs készsége, gyarapodik szókincse, szövegértése. Fejlődik fogalomtáruk, szocialitásuk, identitásuk, térbeli tájékozottságuk, számismeretük.

A népi játékok és a népdalok komplex ismereteket közvetítenek.

Kitűzött célunk a táncos mozgás megalapozása, a gyerekekben kialakítani a magyar néptánc iránt érzett szeretetet.

A zenei nevelés alkotó elemei:

- népi mondókák, népi gyermekdalok, énekes játékok, műdalok
- zenei képességek fejlesztése:
 - egyenletes lüktetés
 - magas-mély reláció
 - halk-hangos- hangszínek
 - hangerő dinamika és a tempó összefüggése
 - lassú- gyors
 - ritmus / egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
 - ritmus-dallamviszhang
 - dallam felismerés, zenei emlékezet fejlesztése, dallambújtatás
 - zenei alkotókészség fejlesztése: óvónő-gyermek; gyermek-gyermek
- zenehallgatás anyaga

Tartalma:

- **Zenei anyagunkat:** Forrai Katalin: „Ének az óvodában” című könyve alapján válogatjuk. Kiegészítjük a gyermek hangkészletének megfelelő népi -, valamint igényesen válogatott, kortárs művészeti alkotásokkal. A zenei nevelés során megismertetjük a gyermeket mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal.

3-4 éves korban főleg ölbeli játékokat játszunk a gyerekekkel. A tapsoltatók, cirógatók, csiklandozók, ujj- és tenyér játékok, altatók fontos szerepet játszanak a felnőttel történő kapcsolat, a kötődés kialakulásában.

Az énekes játékok, gyerekdaloknál a 3-4 éveseknek 2-4 motívumból, 4-5 hangból álló állat-naphívogatókat, esőváró-, játékba hívogató anyagokat keresünk, melyeket játékos mozdulatokkal kísérünk.

5 éves kortól a csúfolók, mely a nemi hovatartozást erősítik, a kiszámolók, melyet a különböző játék helyzetekben is tudnak alkalmazni, illetve a páros fordulók kapnak nagyobb hangsúlyt.

5-8 évesek zenei anyagát már a több motívumból álló felelgetők, leánykérők, ludas-, kapus játékok, küzdő- sorjátékok, gazdagítják. Ezek során a lányok mozgás- és viselkedés szabályait sajátítják el. A küzdő játékok a fiúk egészséges küzdőszellemét, nemi hovatartozását erősítik. A játékok során megismerik a csiga- és a hullámvonalat, a szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi daloknál lehetőséget biztosítunk az önálló mozdulatok kitalálására. A gyerekekkel megismertetünk más népek dalait.

- A **zenei képességfejlesztés** során arra törekszünk, hogy a gyermekek játék közben, tapasztalatszerzés útján jussanak zenei élményekhez. Megfigyeljük a csendet, a környezet zajait, a körülöttünk lévő eszközök hangját. Érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, megfigyeljük a halk – hangos, lassú- gyors beszédet, éneket. Törekszünk arra, hogy bátran és biztosan használják a népi, illetve saját készítésű ritmuseszközöket, amelyet minden csoportba megtalálhatják a gyermekek a polcokon, fiókokban.

- A **zenehallgatás anyaga** szorosan kapcsolódik a témához, de kezdeményezhetik a gyerekek vagy óvónő is. A zenehallgatás döntően az óvónő igényes éneke, de lehet hangszeres zene, ill. gépi zene.

- A **gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése**: A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogy beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak a szavak pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelvi kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán-, és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle népi énekes játék, az elfeledett szavak értelmezése után alkalmas a szókincs bővítésére.

- **Hagyományörzés, népszokások**: Nevelőmunkánk fontos része az ünnepekhez kapcsolódó szokások, azok hangulatának felelevenítése, ezek ápolása.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez változatos tevékenységet biztosítunk. A különböző tevékenységek során a magyar népi kultúra gazdag anyagából merítünk, ezzel erősítve a szűkebb, tágabb környezethez való kötődést, a hazaszeretet kialakulását.

- A **néptánc** az óvodában a dalos játékokban előforduló egyszerű, táncos mozdulatait jelenti. Ezek a táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A zenei nevelés, utánzásos tevékenységre épül és önmagában is örömhordozó tevékenység. Esztétikai élményt nyújt, és minden tekintetben, összhangban van az alapvető pedagógiai értékekkel. Az egészséges életmód része, mert oldja a lelki feszültségeket, közösségi magatartás formálását segíti elő, viselkedési mintát ad, illemszabályokra tanít.

Általa a gyermekek megismerkedhetnek újabb hangszerekkel.

A népi gyermekjátékok alternatívát nyújtanak a számítógépes játékok és a televízió helyett, mert az ének és zene pozitívan hat az érzelmeikre.

Szervezés:

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, megragadjuk a nap folyamán adódó lehetőségeket is. Minél több lehetőséget biztosítunk a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának kibontakoztatására.(eszköz, hely)

Az énekes játékokat kötött formában tartjuk, biztosítva az önfeledt, örömteli játékot.

Az integrációból adódó külön feladatok:

A nehezített nagymozgás a helyzet-, és helyváltoztatás, az énekes játékoknál jelenthet akadályt.

Tér-forma alakítása során, a sérült kisgyermek mozgása lassabb, célmozgása, koordinációja pontatlanabb, térérzékelése gyengébb lehet.

Jelentős feladat, a zenei érdeklődés felkeltése, az ízlés, az esztétikai fogékonyság és a zenei anyanyelv kialakulásának segítése. A zenehallgatás az érzelmi életet gazdagítja, oldani képes a gyermek feszültségeit, a függő helyzet okozta frusztrációt. Ezért különösen fontos, hogy ezek a gyermekek részt vegyenek a zenehallgatáson.

Nagyon lényeges a ritmusfejlesztés, elsősorban az egyszerű, egyenletes ritmus hangoztatása, érzékeltetése, a különféle mozgással kísért ritmusfejlesztés.

Lényeges, hogy az éneklés, énekes játék, az érintett gyermekek számára is oldott hangulatot adjon, és hogy az esetleges kommunikációs akadályozottságból eredendő gátlásosságát le tudja küzdeni.

Az éneklés jó hatású a gyermek légzésfunkciójára, ez által terápiás segítséget is ad. A közös éneklés örömszerző, közösségformáló hatása miatt, fontos, hogy a sérült gyermek is részt vegyen az énekes játékokban.

A fejlődés eredménye óvodáskor végén:

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.

A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudjanak énekelni.

Ismerjenek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű népi gyermekjátékdalt, alkalmi dalt, mūdalt.

Tudjanak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.

Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, legyenek képesek azt különböző mozgásformákkal kifejezni, érzékeltetni.

Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.

Tudjanak megkülönböztetni zenei fogalom párokat.

Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

Használják az ütőhangszereket, próbálkozzanak az improvizálással.

VI.5. Verselés, mesélés

A mese, a vers, a játékos mozgásokkal összekapcsolt mondóka, dúdoló, a gyermek kommunikációs és anyanyelvi nevelésének az összehangolását alapozza meg, az értelmi, érzelmi és az esztétikai nevelés terén.

A magyar gyermekköltészet, népi, dajkai hagyományok erős alapot kínálnak arra, hogy a gyermekek minden nap többször halljanak mesét, verset. A mese a gyermekkor érzelmi, értelmi, erkölcsi színvonalán jelenik meg. A mesében mindig a jó győz, ezért a mesei megfelelés következtében, ez mélyen beépül a gyermek erkölcsi érzelmeibe. Elemi igazságként benne van, hogy a kudarcot el kell viselni, ki kell tartani.

Mese-vers hallgatásakor a szó segítségével egy belső képalkotás folyamata elevenedik meg, ami a gyermeki élményfeldolgozás legfontosabb formája. A verselés, mesélés emberi kapcsolatokra tanít, alkalmat ad „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására.

Célunk:

A korosztálynak megfelelő irodalmi élmény nyújtása, az irodalmi érdeklődés felkeltése. Szókincs és kifejezőképesség bővítése.

A környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Aktív befogadóvá nevelés a mondókákon, verseken, meséken keresztül.

Az óvodapedagógus feladata:

Az óvónői előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát. Az óvónő bábozása, dramatizálása legyen modell értékű a gyermek számára.

A gyermek számára lehetőséget kell adni az önkifejezés lehetőségeinek felkínálására, ösztönzi a saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.

Ha igénylik, elbábozhatják, eldramatizálhatják kedvenc meséjüket.

Az irodalmi nevelés legfontosabb eszközei a mesekönyvek. Meg kell alapozni a könyvhöz fűződő pozitív kapcsolatokat.

Minden csoport építse be a diavetítő használatát az irodalmi nevelésbe.

Évente látogassanak bábszínházat, színházat.

Szervezés:

Fontos a megfelelő hely, idő, nyugodt légkör biztosítása a hangulat kialakítása és a mesei légkör megteremtése érdekében.

A gyermekek egyéni képességeitől és életkorától függően kötött és kötetlen formában szervezzük.

Tartalma:

- Elsősorban magyar népi, illetve műalkotások:
- Mondókák, kiolvasók, dalok, állatmesék, láncmesék, felelgetős mesemondókák, hosszabb versek, verses mesék, tündérmesék, hosszabb prózák, elbeszélések, történetek.
- Kortárs irodalmi művek /versek, mesék/
- „Kárpát-medence” gyermekversei, mondókái, meséi

Az integrációból adódó külön feladatok:

A fejlődési nehézségekkel küzdő gyermekek kommunikációja a szövegértés és beszéd szempontjából eltérő lehet. Az anyanyelvi játékokkal, mondókák, versek, mesék tagoltabb, artikuláltabb előadásmódjával segítjük a gyermekekben a szöveg megértést és feldolgozást. Az ismétlésekkel elősegítjük a rövid és hosszú távú memória fejlődését. Bábok alkalmazásával a gátlások oldásával ösztönözzük az önálló produktum létrehozását.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor:

A gyermekek az óvodai játékidőben is mondogassanak odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat. Szívesen hallgassanak mesét, kérjék a mesék ismétlését. Tudjanak tiszta kiejtéssel 3-4 mondókát, kiolvasót, 10-12 verset fejből elmondani, amely 10-12 soros terjedelmű. Önálló verselésre, mesemondásra vállalkozzanak. Segítsenek a mesemondás, verselés helyének, feltételeinek kialakításában.

Kedvenc mesehőseik történetei jelenjenek meg játékaikban /bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékaikban/.

Használják mesélés közben a mesei szavakat, számokat, kifejezéseket, fordulatokat.

Gondosan bánjanak a könyvekkel és leporellókkal.

Szívesen látogassanak előadásokat színházban, moziban, bábszínházban.

Jegyezzék meg az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa vagy széphangzású neveket, s ez épüljön be aktív szókincsükbe. Jelenjen meg irodalmi élmény az ábrázolásukban.

VI.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az esztétikai nevelés harmadik területe igen szerteágazó, sokszínű az óvodában. Tartalmazza a rajzolást, mintázást, festést, kézi munkázást, barkácsolást, képalakítást, de bizonyos mértékig a konstruálást, építést is.

Célunk:

Az ábrázolás különböző fajtái mellett a gyerekek megismerkedjenek műalkotásokkal, népművészeti elemekkel is. Ezen tevékenységeknek rendkívüli szerepe van a gyermek formai, téri világának alakulásában, amely elengedhetetlen az iskolai írás, olvasás és számolás megkezdéséhez. Esztétikai hatása pedig az alkotások megismerésekor érvényesül, hiszen eközben alakul a szép iránti nyitottságuk, igényességük, gazdagodik élmény és fantázia világuk.

Az óvodapedagógus feladata:

Az óvodapedagógus ismerje a gyermek egyéni kezűgyességét, és ha, kell, egyéni bánásmódban fejlessze azt. Az ismeretlen technikák bemutatása a gyermekeknek, az eszközhasználat szabályainak tudatosítása a balesetveszély elkerülése végett.

A helyes ceruza és ecsetfogás kialakítása a későbbi megfelelő írásmozgás koordináció megalapozása érdekében.

Az óvodai nevelés folyamán kellő hely, idő, eszköz biztosítása a vizuális önkifejezésre. Az eszközök folyamatos jelenléte az alkotási kedv ösztönzésére.

Tartalma:

- természeti-társadalmi környezet témái
- magyar népi kultúra alkotásai
- műalkotások

A környezet megismerése során szerzett tapasztalatok, az átélt élmények beépülnek. A gyermek a természeti-társadalmi környezetében hozzá érzelmileg közelálló témákat jeleníti meg alkotásaiban.

A természetes anyagok esztétikailag értékesebbek, más minőséget hordoznak, mint a műanyagok, ezt mindig előtérben kell helyezni. Nagyon fontos a forma és színeképzetek kialakítása. A gyermeki fantázia és belső képi világot sémákkal nem kötjük meg. Lehetőséget teremtünk az elkészült munkák kiállítására faliújságon, kis polcokon, hiszen ez a gyermekeket nagyban ösztönzi a további munkára. Amit készítenek az a játék kelléke is lehet.

Ha sikerélménnyel párosul a vizuális nevelés nő az önbizalmuk, erősödik a feladattudatuk, fejlődik esztétikai érzékük, látási, tapintási, mozgási érzékelésük összerendeződik, fejlődik megfigyelőképességük és kreativitásuk, gazdagodik fantáziaviláguk.

Az elkészült eredményt nem rangsoroljuk, minősítés csak pozitív lehet, a legfontosabb, hogy a gyermekek eljussanak az ábrázolás élményéhez, legyen bennük az alkotás öröme, díszítőkedv.

Szervezés:

Az ábrázoló tevékenységre, a kreatív önkifejezésre az egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosítunk, hogy bármikor elővehessék azt az érdeklődők.

Az udvaron is lehetőséget adunk számukra a vizuális nevelésre.

Az integrációból adódó külön feladatok:

Az ábrázolásnál nagyon fontos, hogy kellő időt biztosítsunk a lassabban haladó gyermekek számára. A türelmes, segítőkész magatartás, a speciális, praktikus, esetleg csak nagyobb méretű eszköz / csomagoló papír, vastag ecset /elengedhetetlen.

Rendkívül fontos a segítségadás fokozott alkalmazása.

A biztonságos, kényelmes elhelyezkedés / helyes ülés elsősorban /, a helyes eszközfogás/ pl. olló, ceruza../nagyon fontos.

A gyengébb eredmények esetén is folyamatosan buzdítunk és dicsérjük a gyermekeket.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek örömmel ábrázolják élményeiket felismerhető módon. Használjanak változatos színeket. Megfigyelés, emlékezet és képzelet után hangulati elemeket tartalmazzon munkájuk. Díszítsék különböző mintaelemekkel az adott felületet. Biztonsággal használják az ollót. Papírból képesek legyenek tépni, hajtani, nyírni, ragasztani. Egyéb anyagokból, természetes anyagokból legyenek képesek egyszerű játékokat létrehozni. Biztosan és tisztán használják az ecsetet. Ismerjenek néhány műalkotást, azok témáját, ismerjék fel annak hangulatát a színhasználatáról, képi kifejező elemekről.

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségének kiaknázását az óvodában. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A játékkal és a cselekvő tanulással sok azonosságot mutat a munka jellegű játékos tevékenység.

A tevékenység célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését, a környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét a munka értékteremtő, értékmegőrző szerepét, megbecsülését. Saját és mások elismerésére nevel.

Az óvodapedagógus feladata:

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, azok feltételének biztosítása. Nagyon fontos, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres és folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A gyermek önkéntességének, nyitottságának, megismerési vágyának, aktivitásának, érdeklődésének tudatos felhasználása a nevelési célok elérése érdekében. A munka során a gyerekekkel való együttműködés és folyamatos konkrét, reális, differenciált fejlesztő értékelés, a gyermekekben pozitív viszonyt kialakítsa a munkához.

Változatos munkafajták biztosítása egyéni képességek figyelembe vételével.

A munka folyamán gyakorlási lehetőségek biztosításával, annak elérése, hogy a gyermekek megtanuljanak dönteni, feladatokat egymás között megosztani, ez szolgálja a gyermekek életre való felkészítését.

Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő eszközzel fel legyen készülve az óvoda.

Tartalma: az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, csoporttársakkal együtt, értük, később önállóan végzett alkalmi megbízások teljesítése, naposi vagy egyéb munkák, a környezet rendbe tartása, növény-és állatgondozás, udvari munkajellegű tevékenységek.

Munkafajták:

3-4 éves korban:	4-5 éves korban:	5-6-7 éves korban:
öltözködés megkezdése	öltözködés segítséggel	öltözködés önállóan
testápolás segítséggel	testápolás kis segítséggel	testápolás ellenőrzéssel
étkezés kis segítséggel	étkezés ellenőrzéssel	étkezés önállóan
környezet rendjének megőrzése	környezet rendjének helyreállítása segítséggel	környezet rendjének létrehozása ellenőrzéssel
kisebb megbízatások	kisebb megbízatások naposság	megbízatások naposság kisebkek segítése

A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezzenek olyan munkát, amelyre képesek.

Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket. Ügyelnünk kell arra, hogy tevékenységünk minta legyen a gyerek számára. Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A **3-4 éves** gyerekek figyelemmel kísérik a növények gondozását, segítenek az udvar és a virágoskert rendben tartásában. A gyerekek erejükhöz mérten részt vesznek a csoport rendbetételében, átrendezésében. Részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában. Apróbb feladatokat szívesen vállalnak, és elvégzik azt.

A **4-5 éves** gyermekek közösségi kapcsolatai jól fejleszti a naposi munka, amit akkor vezetünk be, ha már a gyerekek készségszinten ismerik a munkafolyamatok menetét, fogásait. Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti. Az egyéni megbízatások lehetőségeit gondosan tervezzük. Az ismétlődő munkákat a gyerekek együtt végzik.

Az **5-6-7 éves** óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Ízlésesen, esztétikusan terítnek, étkezés után a szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek, felseprik a morzsákat. Alkalmasszerűen végeznek környezetszépítő munkát (játéktisztítás, játékjavítás, udvar rendjének megőrzése).

Rendszeresen segítenek a kisebbeknek, ajándékokat, meglepetéseket készítenek nekik. Télen gondoskodnak a madarokról, gondozzák a csoportszoba növényeit, ellenőrzik a mosdó rendjét.

Az integrációból adódó külön feladatok:

Biztosítsunk lehetőséget az önkéntességre, az önállósodásra Ne végezzünk el a gyermek helyett semmilyen tevékenységet, amit ők is képesek elvégezni. Csak abban és annyit segítsünk amennyi feltétlenül szükséges. A differenciálás segítségével adjunk teret és időt a hosszabb tevékenységvégzésre és a megfelelő gyakorlásra. A speciális eszközök megóvására hívjuk fel a társak figyelmét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek saját személyükkel kapcsolatos feladataikat igényük és szükségletükhöz igazodóan önállóan végezzék.

Válják természetesen megjelenő tevékenységükké a környezetük rendjének megtartása, alakítása, annak megóvása a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Ismerjék az eszközök rendeltetésszerű használatát, tartsák be a balesetvédelmi szabályokat.

A gyermekek szeressenek közösen dolgozni.

Önállóan, igényesen végezzék a naposi munkát.

Szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások elvégzésére, azokat önállóan, felelősséggel, megfelelő önbizalommal és kitartással végezzék.

Szívesen működjenek közre a növények gondozásában, a környezetvédelmi feladatok ellátásában.

VII. Inkluzív pedagógia- Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással-a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- A kiemelten tehetséges gyermekek nevelése
- Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
- A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése
- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
- Óvodai integrációs program- a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

Tehetséggondozás:

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményen belüli és kívüli együttműködések lehetőségeivel.

Cél:

Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéreték” (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) minél korábbi életkorban felfedezhetők, és fejlesztő tehetségprogrammal kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.

Alapelvek:

- A tehetség-ígéreték erős oldalának fejlesztése
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Óvodapedagógus feladata:

- A tehetség-ígéreték erős oldalának fejlesztése:
 - az óvodába lépés pillanatától kezdve folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek tehetségre utaló személyiségjegyeinek jellemzőit
 - differenciálás eszközzel segíti a tehetség kibontakoztatását, erősítést
 - a gyermek erős oldalának fejlesztésére szervezett közösségbe irányítás
- A tehetséggel összefüggő gyenge területek erősítése:
 - az óvodapedagógus szakértelmével segítse elő a tehetséggel összefüggő gyengébb területek feltárását, a gyermek egészséges személyiség fejlődése érdekében azok kompenzálását
 - megfelelő szakemberek bevonásával a hiányosságok pótlása, fejlesztése

Az óvodapedagógus elfogadó- segítő- támogató nevelői attitűdje:

- hitelesség
- elfogadás
- empatikus megértés

A tehetséggondozást tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakításával valósítjuk meg.

Intézményen belül:

- népi játék, néptánc módszertan, gyermektánc
- környezetvédelem
- anyanyelvi nevelés
- kézműves foglalkozások

Intézményen kívül:

- Mozgás: - Ovi-foci
-Ritmikus mozgás
- Idegen nyelvvvel való ismerkedés

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Intézményünkben az óvodapedagógusok a gyermekek óvodai beszoktatását követően megismerik a gyermekek személyiségét, fejlettségét. 4 éves kor után elvégzik a DIFER vizsgálatot.

Fennálló fejlődési akadályozottság esetén az óvoda kezdeményezi a gyermek vizsgálatát a Pedagógiai Szakszolgálatnál. Ezzel párhuzamban a gyermeket nevelő óvodapedagógusok tájékoztatják a Szülőt, majd kéri írásos bejegyzését.

Szakvizsgálat megtörténte után, a Szakértői vélemény alapján a gyermekek bekerülnek a terápiás programba, ütemtervet készítünk arról, hogy a gyermek fejlesztését, melyik szakember biztosítja. Az órarendi beosztás keretében egyénileg, kiscsoportosan, vagy csoportosan kerül sor a fejlesztésekre.

Fejlesztés célja, feladatai:

Cél:

Felzárkóztatás, esélyegyenlőség biztosítása a fejlődési problémákkal, akadályozottsággal magatartási zavarral küzdő gyermekek számára.

A gyermekek már kis korukban lemaradhatnak kortársaiktól, fejlődési ütemük eltér az életkoruknak megfelelő szinttől.

Ezen gyermekek sajátossága, hogy részképességi zavaraiik tünet együttese tanulási, magatartási problémákhoz vezetnek.

Feladat:

- A fejlesztésben részvevő szakemberek, team munkában, komplex módon, többoldalú megsegítéssel teszik lehetővé a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, felzárkóztatását.

Egyéni fejlesztés

- A fejlesztőpedagógus, komplex módon, több területre kihatva, különböző terápiás módszerek alkalmazásával segíti a gyermek felzárkóztatását.
- Az egyéni terápia a meghatározott egyéni problémára elkészített fejlesztési terv szerint történik.
- Egyéni foglalkozásban történik a pszichológiai, a logopédiai és a tanulási részképesség problémák fejlesztése.
- Az egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük szigorúan bizalmasan, gyermekekre szabottan a fejlesztés lépéseit. Minden gyermeknek, aki a programban szerepel külön dossziében tárolandó minden anyaga.
- Az óvodapedagógusok a fejlesztőkkel történt megbeszélés után egyéni differenciálással az adott gyermekre külön figyelmet fordítanak, és mindig biztosítják, hogy zökkenőmentesen részt tudjon venni az egyéni fejlesztéseken.
- A Szülők folyamatos tájékoztatása mellett történik a terápia, és kérjük az együtt nevelés- fejlesztés érdekében az otthoni segítő- támogatást, gyakorlást.

A fejlesztendő területeknek 4 nagy csoportja:

1. Magatartás – viselkedés korrekció: A gyermek szocializációjának elősegítése, közösségi magatartásának formálása, alkalmazkodásra, önkiszolgálásra nevelése.
2. Gondolkodási funkciók fejlesztése: Megismerő funkciók fejlesztése a cselekvő megtapasztaláson keresztül. Ok-okozati összefüggések megláttatása, emlékezet, gondolkodási műveletek fejlődésének elősegítése speciális módszerekkel és eszközökkel.
3. Beszéd fejlesztés: A beszédkésztetés felkeltése, beszédindítás, aktív és passzív szókinés fejlesztése, beszédhibák korrekciója.
4. Mozgásfejlesztés: Nagymozgás, mozgás összerendezettség, egyensúlyérzék, testséma, téri orientáció fejlesztése. Finommotorikus képességek alakulásának elősegítése.

Gyermek prevenció torna- gyógytorna

Tartásjavító, prevenció, erőnlét és állóképesség, lábboltozat javító gyógytestnevelés. A gyógytestnevelés nem feltétlenül van összefüggésben az integráló neveléssel, de a nagymozgásos fejlesztés pozitív hatással van a magatartászavarokkal, tanulási akadályozottsággal küzdő gyermekek fejlődésére.

Fontos a prevenció a fejlődésben lévő gyermekek részére, mert sokkal könnyebb egy problémát megelőzni, mint a kóros állapotot rehabilitálni, legyen szó akár lúdtalpról, gerincproblémáról, vagy helytelen testtartásról.

A testnevelés foglalkozásokba és a mindennapos testnevelések anyagába is beépítésre kerül a gyógytestnevelés speciális, fejlesztő mozgásanyaga.

A gyógytestnevelés célja:

- A gyermekek ízületi és izomállapotának megfelelő módon történő karbantartása.
- Megtanítsuk már gyermekkorban, hogy a gyermek ismerje meg testét és figyeljen oda a helyes testtartásra / percepció /.
- A már meglévő betegségek gyógyítása / korrekció /.

A gyógytestnevelés feladata:

- Szerzett, vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapot helyreállítása
- Testi képességek fejlesztése
- Mozgáskészség fejlesztése
- Mozgásműveltség fejlesztése
- Mozgásigény felkeltése, kielégítése

Szervezés:

- Szűrés után, diagnózis alapján deformitásokra alkalmazott mozgásanyag tervezése speciális gyakorlatokkal.
- Diagnózis esetére, mozgásanyag egyeztetés szakemberrel / gyermekorvos /
- Fontos a megfelelő eszközellátottság, speciális fejlesztő eszközök biztosítása.
- Kiscsoportos és csoportos formában gyógytestnevelés.

Alapozó terápia

Alapozó Terápia megalapozza a gyermek fejlődésében elmaradt idegrendszerét és annak funkcióit, hogy azután ezekre ráépíthetők legyenek az úgynevezett magasabb funkciók. A terápia, fejlődési vonalat követő, a gyermek természetes mozgásfejlődéséhez igazodó alapfejlesztés.

Alapozó terápia célja:

Az anyanyelvi terület hiányosságának, az idegrendszer motorikus tünetekben megnyilvánuló éretlenségének mozgásfejlesztéssel történő megalapozása.

Alapozó terápia feladata:

- A legalapvetőbb mozgáskészség, mozgáskoordináció megalapozása, elemi mozgásminták (nagy mozgások) együtt fejlesztése a rugalmassággal és az egyensúllyal, kéz és láb mozgásainak szétválasztása, keresztmozgások elősegítése, domináns oldal kialakítása és végül a finommotorika fejlesztése.
- Az Alapozó Terápia fejlődéstani szemléletéből adódik, hogy terápiás regresszióval dolgozik: a gyermeket fejlődésében nézi a meglévő tünet háttérében megrekedt fejlődést feltételez, és megpróbálja a megrekedt fejlődést az eredeti élettani úton továbbsegíteni visszakanyarodással. Terápiás regresszióval idézi elő, visszaviszi a gyermeket az alá a szint alá, ahol elakadt.
- A mozgáskoordináció fejlesztésével a gyermeket megtanítjuk urává lenni saját mozgásának, és annak tervezésének. Ehhez a legmegfelelőbb fejlesztési eszköz a gimnasztika, mert a spontán fejlődés irányát követi.

Alapozó terápiával fejlesztünk :

- anyanyelvi készség hiányos gyermekeket / megkésett vagy hibás beszédfejlődés /
- túlmozgásos, figyelem zavaros gyermekeket, /organikus eredetű hiperaktivitás, figyelemzavarral /
- enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekeket
- mentális retardatio / enyhe fokú /
- dyslexia, dysgraphia veszélyeztetett, dysphasia-s gyermekeket

Szervezés:

- A terápia 5 éves kortól ajánlott a szakvéleménnyel rendelkező gyermekek számára.
- A Terápia a létszámát tekintve lehet nagycsoportos fejlesztés, kiscsoportos vagy egyéni terápia.

Terápiánk, fejlesztésünk során minden esetben az Alapozó Terápiák Alapítvány (dr. Marton-Dévényi Éva) által kiadott törzsanyagot vesszük alapul és ennek kartonjaiból az előbb felsorolt szempontok alapján állítjuk össze az óra mozgásanyagát, valamint a hosszabb távú fejlesztést a csoport és az egyén számára.

Logopédia

A beszédtanulás lényegében utánzásra alapuló folyamat. A hangképző szervek működése, pedig finom mozgáson és a kiáramló levegőn alapszanak.

Az ember, társas lény, a beszéd az egymással való kommunikáció, érintkezés, a szocializáció alapja. A beszéddel gondolatainkat, érzéseinket fejezzük ki, adjuk át.

Logopédia célja:

- 3-7 éves korú gyermekek kommunikációjában fellépő hiányosságok beszédzavarok, beszédhibák enyhítése, megszüntetése, korrekciója a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembe vételével.
- Az iskolába lépő gyermekek kommunikációjában a beszédproblémák minimálisra csökkentése.

Beszédhibák, a beszédfejlődés zavarai:

- késői beszédfejlődés
- leegyszerűsödött grammatikai struktúra
- a kiejtés és beszédritmus zavarai (pöszeség, dadogás, hadarás)

Nem valódi beszédhibák:

- élettani pöszeség

Logopédia feladata:

- Logopédiai szűrés
- Hallásvizsgálat kezdeményezése
- Pedagógiai Szakszolgálati vizsgálat kezdeményezése
- Egyéni fejlesztési terv
- A beszédhibák javítása:
 - előkészítő gyakorlatok
 - hangfejlesztés
 - rögzítés
 - automatizálás
- Logopédiai feladatok:
 - beszédindítás
 - hangzójavítás
 - szókincsbővítés
 - grammatikai problémák javítása
 - beszédészlelés, beszédhanghallás fejlesztési feladatok

- beszédértés fejlesztés – auditív figyelem, emlékezet
- Gósy terápia
- dyslexia, dysgráfia megelőző program
- kontextusos beszéd alakítása

Szervezés:

- Heti időbeosztás alapján a beszédhiba súlyosságától, szakvéleménytől függő rendszerességgel egyéni vagy kiscsoportos terápia.
- Füzetet használata indokolt az otthoni gyakorláshoz.

Pszichológia

A pszichológia az ember lelki jelenségeinek törvényszerűségeit vizsgáló tudomány.

Pszichológiai terápia célja:

Azoknak a problematikus vagy nehezen nevelhető gyermekeknek a terápiája, akinek magatartása nem megfelelő, jelentősen eltér az adott életkorban elvárható helyes magatartástól, és az általánosan használt pedagógiai módszerekkel nem lehet náluk eredményt elérni.

Tünetei:

- mozgás- cselekvés zavarai
- érzelmi- akarati élet zavarai
- értelmi élet zavarai
- erkölcsi élet zavarai
- helytelen szokások (ismétlődő túlmozgások)
- beszéd zavarai
- kudarcélmény a gyermek életében

Pszichológiai terápia feladata:

- csoportot látogat
- szülővel konzultál
- problematikusságot kiváltó okok, pszichoszociális, biológiai tényezők megismerése
- a gyermekek szakvéleménye alapján egyéni fejlesztési tervet készít, terápiát folytat

Szervezés:

Intézményünkben a pszichológiai terápiát a Pedagógiai Szakszolgálat által működtetett Nevelési Tanácsadó szakemberi látja el, heti 1 alkalommal.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beillesztését elősegíti / elősegítheti / a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvételt és védeltséget.

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Meggyőződésünk, hogy az értő, időben történő beavatkozás növeli a későbbi esélyeket.

A prevenció kettős feladatát ró az intézmény dolgozóira:

- Az óvodába lépő egészséges gyermekek fejlesztése hagyományos keretek között, maximálisan kihasználva a differenciálás eszközrendszerét, megelőzve ezzel a későbbi tanulási nehézségek kialakulását.
- Speciális fejlesztés, amellyel a sérült, sajátos nevelési igényű gyermekek számára is megfelelő segítséget tudunk biztosítani. A sérülés jellegéből és mértékétől függően az elért legjobb állapot fenntartása, szinten tartása a feladatunk.

Az integrált neveléshez, felzárkóztatáshoz szükséges alapvető feltételek:

- Mászágot elfogadó környezet megteremtése.
- Újfajta szemléletmód, gondolkodás. Előítéletek leküzdése.
- El kell fogadni, hogy minden gyermek más, egyedi és egyszeri.
- A gyermek személye nagyon fontos az integrálhatóság megítélésénél.

Nevelés elsődleges szempontjai:

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- Minél korábbi fejlesztés, hiszen minden fejlődési fázisban más az érés.
- A gyermek életkora, pszichés és egészségügyi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

Esélyegyenlőséget biztosító intézkedések:

- Egyéni bánásmód megvalósítása, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.
- A hátrányok diagnosztizálása, enyhítése, megszüntetése.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók, harmonikus személyiség fejlesztése.

Az integrált nevelés feladata:

- Az intézményben a pedagógusok felelőssége, személyes kompetenciája a problémák felismerése. A lehetőségekhez képest a már meglévő sérülések okozta gyermeki állapot javítása, szinten tartása.
- Nem várhatjuk és követelhetjük minden gyermektől ugyanazt. Ezért szükséges az egyénre szabott célok, módszerek és teljesítmény megfogalmazása.
- A nevelés hatására az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése.

- A napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéshez szükséges. Minden gyermektől annyit várjunk el, és annyit segítsünk, amennyire képes, nem többet és nem kevesebbet.
- A gyermekek fejlődésének mérése. / DIFER /
- Komplex vizsgálatok, melyek segítségével megismerhetjük az akadályozottság mértékét, struktúráját.
- Differenciált intézkedések és módszerek bevezetése, megismerése.
- Óvodánkban a megfelelő képesítéssel rendelkező, a fejlesztésben résztvevő szakemberek segítő közreműködése.
- Pedagógus továbbképzés, mely megfelelő felkészítést nyújt a sajátos nevelési szükségletű gyermekek gondozására, nevelésére, oktatására.
- Rugalmas oktatási- nevelési program létrehozása, mely maximálisan kihasználja a differenciálás eszközét. Tartalmaznia kell a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is a megfelelő haladási irányt.
- Megfelelő anyagi és tárgyi feltételek megteremtése.

Intézményünk középsúlyos értelmi fogyatékosokat, halmozottan sérülteket, ill. mozgásukban oly mértékben akadályozottakat, akik nem tudják ellátni az önkiszolgáló feladatokat, nem tud felvállalni. Mert sem tárgyi, sem a személyi feltételek nincsenek meg ehhez.

Külön gondot fordítunk arra, hogy az óvodapedagógusok mellett a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak, és a szülők is megfelelő tájékoztatást kapjanak a sajátos nevelési igényű gyermekek együtt neveléséről.

Óvodánkban az együttnevelés – integráció minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel. (speciális módszerek, eszközök)

Az egyes gyermekek problémái, lemaradásai általában összetett képet mutatnak.

Kiemelkedően fontos a fejlesztésben résztvevő szakemberek folyamatos kapcsolata, a rendszeres esetmegbeszélés, a felmerülő problémák közös megoldási lehetőségeinek keresése, a team munka.

A sérült gyermekek az ép környezetben magasabb szintre juthatnak el, hiszen a helyes minta egyrészt követésre, másrészt megerősítésre szolgál. Az esetek többségében építhetünk a spontán fejlődésre is.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek már óvodás korban találkozzanak tőlük eltérő fejlődésű, viselkedésű, a másság jegyeit „hordozó” gyermekekkel, mert a mindennapok során megtanulják, hogyan kell elfogadni, segíteni a társaikat, hogyan lehet felfedezni a másik emberben lévő jóságot, értéket.

Az ily módon nevelkedő gyermekek személyisége is gazdagabb lesz. Előítéletekkel teli világunkban, felnőtté válva a tapasztalatok birtokában könnyebben nyújtanak segítséget a hátránnyal küzdőknek, a gyengébbeknek.

Az intézményünkben felvállalható sajátos nevelési igényű, sérülés specifikus gyermekek:

1. Az enyhe fokban mozgásszervi fogyatékos gyermek:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és - vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Intézményünk az enyhe fokban mozgásszervi fogyatékos gyermekek óvodai nevelését tudja felvállalni.

Óvodapedagógus feladata:

- Minden mozgásszervi fogyatékos gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.
- Speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- Eszközök segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerztetése, a megtanult mozgás alkalmazása.
- Biztosítani kell – a gyermek állapotának megfelelően – az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- A mozgásra nevelés a napirend egészét átszövő feladat.

2. A látássérült , gyengén látó gyermek:

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és szemüveggel korrigáltan is 0-0,33 (0-33%.os látásteljesítmény) közötti.

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere-tekintése a szem fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

Intézményünk a gyengén látó gyermekeket fogadja.

A gyengén látó gyermek fejlesztésének területei az óvodában:

- Látásnevelés.
- A nagy mozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finom mozgás fejlesztése: kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése (hallás figyelem, tapintás).

Óvodapedagógus feladata:

- Minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.
- Az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

- Mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermekek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.
- A gyengén látó gyermekek főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a hallási és tapintási funkciók működésének is.
- Tartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet biztosítása.

3. A hallássérült , nagyothalló gyermek:

A hallássérült gyermekek hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – a beszédkommunikációban az érthető ejtés teljesen elmarad, vagy erősen sérül. Ennek következtében a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, ezért módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége.

A nagyothalló gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek.

Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), vagy speciális segítséggel indul meg.

Intézményünk a kevésbé súlyos, enyhe fokban hallássérült (nagyothalló), esetlegesen a műtéti úton helyreállított/ létrehozott hallássérült gyermekeket fogadja.

Óvodapedagógus feladata:

- Minden hallássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti megnyilvánulást.
- A korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve–a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, beszédértés, szókincsfejlesztés, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése. A fejlesztés eredményességét nagyban meghatározza, hogy az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van.
- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztése az óvoda élet egész napi tevékenységében.
- Minden szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermeket.

4. Enyhén értelmi fogyatékos gyermek:

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárs csoportban megél. Gondoskodni kell a folyamatos speciális megsegítésről, fejlesztésről.

5. Beszéd fogyatékos gyermekek:

Beszéd fogyatékos gyermekek esetén a beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

A beszéd fogyatékos gyermek személyisége a szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája ill. a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Óvodapedagógus feladata:

- Minden beszéd fogyatékos gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti megnyilvánulást.
- Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása.
- Értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros-koordinációs készség javítása.
- Az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

Személyi feltételek / A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek neveléséhez szükséges szakirányú pedagógusok, szakemberek:

- Integráló nevelő
- Fejlesztő pedagógus
- Logopédus
- Pszichológus
- Alapozó- mozgás terapeuták
- Gósy terapeuták
- Gyógytestnevelő
- Gyógypedagógiai- pedagógiai asszisztens

Az intézményben dolgozó szakemberek lehetőségeikhez mérten fejlesztik a gyermekeket. Az intézményen kívüli egyéb terápiás lehetőségek megszervezésével a hatékonyság növelhető, ha egy-egy egyedi eset úgy igényli.

VIII. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján az óvoda, nevelési feladata mellett óvó-védő funkciót is betölt.

Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, az intézményes nevelés első szinteként először itt érzékelhető a gyermekek szociális problémái (pl.: éhsége, kék foltjai, agresszivitása, szorongása,..).

- Az óvoda nevelési intézmény, ahol a közösségben a gyermekek a nap jelentős részét töltik, így könnyebben elérhetők, befolyásolhatók, segíthetők.
- Az óvodában minden gyermekről többoldalú információhoz lehet jutni.
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrhetőek a tünetek alapján (pl.: ismeretbeli hiányosságok, a normáknak nem megfelelő viselkedés, elhanyagoltság, ruházat- és higiénia...stb.)
- A különböző problémákkal küzdő gyermekek számára a pedagógus és a gyermekvédelmi felelős közvetlen kapcsolatot jelent.
- A családok számára az óvoda elfogadható, a megszokott élet része, így a kapcsolattartás is természetes, a szülő is könnyebben befolyásolható.
- Ehhez olyan légkört, pedagógiai tevékenységet alakítunk ki, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos, kizárított helyzetbe kerüljön.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásához az óvoda pedagógiai tevékenysége:

- biztosítja a fejlődéshez szükséges feltételeket, lehetőségeket
- a gyermekek képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, az esetleges hátrányok leküzdése, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.

Intézményünkben a gyermekvédelmi tevékenység mottója: **PREVENCIÓ**

Az óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős gyermekvédelemmel összefüggő feladatai:

- Meg kell ismerni a családok életét, nevelési szokásaikat:
A családlátogatás alakalmával az óvodapedagógus felveszi a gyermek anamnéziséét, kitöltve az intézményben használt nyomtatványt. Tájékozódik a család aktuális szociális körülményeiről, a családban folyó nevelési elvekről. Szükség esetén megállapítja a veszélyeztetettségre utaló jeleket.
- Folyamatos kapcsolatot kell fenntartani a családokkal, Szülőkkel.
- Közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Biztosítani kell a hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását.
- A pedagógusnak észre kell vennie, ha a gyermek viselkedése, teljesítménye megváltozik, indokolatlanul romlik. Fel kell figyelnie a családban jelentkező gondokra, problémákra.
- Családok esetleges anyagi nehézségeinek enyhítésére anyagi támogatási formák igénylésének segítése.
- Jeleznie kell az óvodai gyermekvédelmi felelősnek, ha adott esetben óvodai, hagyományos eszközökkel nem tud segítséget nyújtani.

- Amennyiben oly mértékben sérül a gyermek törvényben foglalt alapvető joga, amely meghaladja az óvodapedagógus kompetenciáját, az óvodavezető ill. gyermekvédelmi felelős elindítja a „Jelzőrendszert”. A helyi Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjét a Jelzőlapon írásban tájékoztatja az óvodavezető vagy a gyermekvédelmi felelős a felmerülő problémák felől, azok megoldására segítséget kér. További intézkedések megtételére a Gyermekjóléti Szolgálat az illetékes.

A gyermek törvényben foglalt joga:

- Testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését és jólétét, családban történő nevelkedését elősegítsék.
- Ellátásokkal, intézkedésekkel segítsék érdekeinek érvényesülését.
- Gondoskodjanak veszélyeztetettségük megelőzéséről, ill. megszüntetéséről.

Alapelv:

A gyermekek mindenek felett álló érdekeit kell figyelembe venni!

Gyermeki mivoltukból adódóan, ezen problémák megoldására képtelenek.

Gyermekvédelmi program:

- Intézményünkben a gyermekvédelem az általános prevenciós tevékenység mellett, Gyermekvédelmi program alapján működik.
- Éves tervben kidolgozott az adott nevelési évre vonatkozó feladatok.
- A nevelési év végén beszámoló készül a tevékenységek összegzéséről.

Szervezés:

- Gyermekvédelmi munkaközösség létrehozása és működtetése minden nevelési évben.
- Munkaközösség tagja minden csoportból 1 óvodapedagógus.
- Gyermekvédelmi felelős koordinálja a munkaközösséget, az óvodavezető irányító, segítő támogatása mellett.
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekjólét intézményeivel.

IX. Pedagógiai munka dokumentációi

1. Az intézmény által készített, az óvoda működését meghatározó dokumentumok

- **Pedagógiai Program:** Az Óvodai nevelés Országos Alapprogramja alapján készített helyi pedagógiai program, amely meghatározza az óvodai nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit, a nevelési feladatokat tevékenységeket.
elkészíti, elfogadja: Nevelő testület, **jóváhagyja:** óvodavezető;
egyetértési jogot gyakorol: Fenntartó
- **Munkaterv:** meghatározza az óvodai nevelési év helyi rendjét
elkészíti: az óvodavezető, a Nevelő testület, az SZMK, és a fenntartó **véleményének kikérésével.**
- **SZMSZ:** meghatározza az intézményi működés szabályait, valamint belső és külső kapcsolatokra vonatkozó rendelkezéseket rögzíti jogszabály előírásai alapján.
elkészíti: az óvodavezető, **jóváhagyja, elfogadja:** Nevelő testület, K.T.;
véleményezi: SZMK ; **egyetértési jogot gyakorol:** Fenntartó
- **Házirend:** a gyermeki jogok és kötelességek gyakorlásával, a gyermekek óvodai életrendjével kapcsolatos rendelkezéseket rögzíti.
elkészíti: az óvodavezető, **jóváhagyja, elfogadja:** Nevelő testület
véleményezi: SZMK ; **egyetértési jogot gyakorol:** Fenntartó

2. Az intézmény dokumentumainak nyilvánossága

- Az intézmény helyi Pedagógiai Programja, Házirendje, Szervezeti és Működési Szabályzata az óvoda folyosón elhelyezett irattartóban kerül kihelyezésre, hogy a Szülők érdeklődésének megfelelően szabadon megtekinthető legyen.
- A fent említett dokumentumokat az intézmény az óvoda honlapján is közzé teszi, annak elérhetőségéről tájékoztatja a szülőket. Az elérhetőségek minden nevelési év elején kifüggesztésre kerülnek a faliújságon.
- Az óvoda vezetője beiratkozáskor, és a „Csibe” Szülői értekezlet alkalmával rövid tájékoztatást ad a pedagógiai programról a szülőknél.
- A házirend egy példányát beiratkozás, felvétel után szülőértekezleten adjuk át az új szülőknél. A házirend érdemi változásáról tájékoztatjuk a Szülőket minden nevelési év elején, valamint a házirendet kifüggesztjük a csoportok öltözőiben jól látható helyre.

3. Az óvodában kötelezően használt nyomtatványok

Az óvoda nevével, OM azonosítójával, nevelési év megjelölésével, óvodavezető aláírásával és bélyegzővel ellátva:

- óvodai törzskönyv
- óvodai szakvélemény
- felvételi előjegyzési napló
- felvételi mulasztási napló
- óvodai csoportnapló:
Nevelési éven belül 2 féléves terv és értékelés.
A gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek, foglalkozások tartalmi elemeinek tervezése- értékelése a Pedagógiai Program alapján.

4.A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

- Anamnézislap, Családi háttér, családlátogatás tapasztalatait rögzítő nyomtatvány
 - „Fejlődés nyomon követése a Szivárvány Napköziotthonos Óvodában”- nyomtatvány
 - Nevelési évenként legalább félévente feljegyzés a gyermekről
 - DIFER mérés eredménye: - rövid DIFER 4 éves kor után és kimeneti mérés
- esetleges fejlődési akadályozottság esetén teljes DIFER
- Szakvélemény: Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság
 - Egyéni fejlesztési terv

5.A gyermekek fejlettségállapotának mérése: DIFER

A DIFER programcsomag felkínálja a sikeres iskolakezdés előfeltételeit képező kritikus elemi készségek diagnosztizálását. 4-8 évesek körében rámutat az eredményesebb fejlesztés lehetőségeire, tennivalóira, megalapozva az iskolában tanított alapkészségek elsajátítását, az indulás esélyegyenlőségének javulását.

Vizsgált területek, a hét elemi alapkészség rendszere:

- írásmozgás-koordináció
- beszédhanghallás
- relációszókinés
- elemi számolási készség
- tapasztalati következtetés
- tapasztalati összefüggés- megértés
- szocialitás

Az óvodapedagógus feladata:

- Rövid DIFER mérés a gyermek 4 éves kora után, erre alapozott egyéni fejlesztési terv kidolgozása, ha szükséges.
- Esetleges fejlődési akadályozottság esetén teljes DIFER mérés a gyermek 5 éves kora előtt, további vizsgálatának kezdeményezése.
- Kimeneti mérés a gyermek iskolakezdése előtt (6-7 éves kor), eredmény átadása az általános iskola felé.

6.Integrált nevelés dokumentációi:

- szakértői vélemények
- orvosi vélemény
- fejlesztettek névsora
- anamnézis lap
- egyéni fejlesztő napló /gyermek
- egyéni fejlesztési terv / gyermek
- egyéni fejlesztési füzet /gyermek
- fejlesztési beosztási ütemterv
- fejlesztési beosztás naptár, órarend
- vizsgálatkérő lap
- Munkanapló (logopédia)
- Forgalmi napló
- logopédiai tasak
- logopédiai füzet / hazaadni /
- Alapozó terápiához: Haladási napló
- Prevenációs torna: Haladási napló

X. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Testi érettség (fizikai alkalmasság):

- kb.110 cm testmagasság, min.18 kg testsúly
- alakváltozás (test megnyúlik, karcsúbb, vékonyabb lesz)
- harmonikusabb, összerendezett mozgás
- megkezdődik a fogváltás
- jó fizikai erőnlét
- normál esetben az érzékszervek optimális működése, vagy megsegítése
- dominancia kialakulása egyértelmű felismerhetősége

Értelmi képességek:

- A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.
- Türelmesen végig hallgatja, és megért mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a társadalmi- természeti környezetről.
- Ismeri szűkebb lakókörnyezetét.
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a közlekedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartásformák, amellyel védi- óvja a környezetét.
- Elemi mennyiségi ismereti vannak.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

Pszichés alkalmasság, szociális érettség:

- A gyermek készül az iskolai életre, ez játékaiban is megjelenik.
- A rábízott feladatokat önállóan elvégzi, kitartó, tevékenységét nem hagyja félbe.
- Figyelme tartós, hosszabb időn keresztül lekötik a tevékenységek.
- Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Önállóan, átlagos munkatempóval tevékenykedik.
- Tud kapcsolatokat kialakítani és fenntartani kortársaival és a felnőttekkel.
- Megtalálja helyét a közösségben, kezeli a konfliktus helyzeteket.

XI. Az óvoda kapcsolatrendszere

➤ 1.A Család- Óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve valósítja meg a gyermekek nevelését, elősegíti fejlődésüket. Ennek alapvető feltétele a Családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda és a család teremt meg. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködésre alkalmas fórumok:

- szülői értekezletek
- munkadélutánok
- nyíltnapok, nyitott ünnepek
- közös rendezvények
- fogadóórák / óvodavezetői, óvodapedagógusi/
- óvodapedagógussal esetenként rövid megbeszélések

Óvodánkban a Szülők képviselőtét a Szülői szervezet / SZMK / látja el, melynek minden óvodai csoportból 2-3 szülő a tagja, akik maguk közül SZMK elnököt választanak. A kapcsolattartás rendjét az általuk megalkotott és az intézmény vezetése által is elfogadott szervezeti és működési szabályzat tartalmazza.

Feladat és hatáskör:

- szülők jogainak érvényesítése, kötelezettségük teljesítése érdekében az óvoda működését érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevési jog
- óvoda valamennyi szülőjének képviselője az adott óvodai fórumokon
- saját működési rend és munkaterv elfogadása
- SZMK elnök megválasztása
- gyermeki jogok érvényesülésének figyelemmel kísérése
- pedagógiai munka eredményességének figyelemmel kísérése
- tájékoztatás kérése a gyermekek csoportját érintő kérdésekben
- tanácskozási jog

Kapcsolattartás formái:

- Az óvodavezetése és az SZMK közötti közvetlen kapcsolattartó az SZMK elnök.
- SZMK értekezlet, megbeszélés
- fogadóóra
- hagyományápolás: óvoda nyitott ünnepei, Szülők- Nevelők Bálja

➤ A Pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

2. Kapcsolattartás a Gyermekjólét intézményeivel

A gyermekek óvodai nevelése során kerülnek felszínre a gyermekek egészséges fejlődését befolyásoló negatív hátrányok. A felzárkóztatás, esélyegyenlőség megteremtése, a családok segítése, az óvodapedagógus és gyermekvédelmi felelős feladata, de vannak esetek, amelyek kompetenciáikon túl mutatnak. Ezért szükséges a Gyermekjólét intézményeivel partneri kapcsolat kialakítása, fenntartása.

Kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélés
- szakmai konzultáció
- előadásokon való részvétel

Az intézmény szokásos kapcsolattartásán kívül azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani
- rendkívüli esetmegbeszélésre tart igényt
- amennyiben a gyerek indokolatlan, igazolatlan hiányzásainak száma eléri és meghaladja a 10 nevelési napot
- a szolgálat beavatkozását szükségesnek ítéli.

3. Kapcsolattartás Pedagógiai Szakszolgálatokkal

Az óvoda a gyermekek fejlesztése, felzárkóztatása, gondozása, fejlődési akadályozottságuk diagnosztizálása érdekében szükség szerint közreműködik a Pedagógiai szakszolgálat vezetőjével, munkatársaival, az intézménybe kijáró, szakellátást biztosító pszichológussal.

Kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélés
- szakmai konzultáció
- előadásokon való részvétel
- vizsgálat kérelem, szakvélemények kiadása
- fejlesztési tervek dokumentációinak ellenőrzése
- szükség szerint szakember biztosítása

4. Kapcsolattartás az Egészségügyi intézményekkel

Az óvodának gondoskodnia kell az intézménybe járó gyermekek nevelésének egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, rendszeres egészségügyi vizsgálatuk megszervezéséről, évente legalább egyszeri fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálati részvételről.

Ennek érdekében az óvoda folyamatosan kapcsolatot tart a gyermekorvossal és a két körzeti védőnővel, a fogorvossal, valamint a foglalkozás egészségügyi háziorvossal.

A kapcsolat formáját, módját az intézményben jelentkező, felmerülő jogos igények szerint szervezi, rendezi. /SZMSZ III./11./

A gyermekorvos, valamint a védőnők személye, elérhetősége, az óvoda faliújságán kerül kifüggesztésre valamint a nevelési év első szülői értekezletén kihirdetésre.

Kapcsolattartás formái:

- szóbeli, írásbeli, elektronikus levél formájában tájékoztatás, egyeztetés
- esetmegbeszélés, szakmai konzultáció
- szűrővizsgálat
- prevenció

5. Kapcsolattartás a Szivárvány Napközotthonos Óvodáért Közalapítvánnyal

Kapcsolattartás formái:

- egyeztető tárgyalások, üléseken részvétel
- elektronikus levelezés
- írásbeli tájékoztatók, beszámolók, kimutatások
- ünnepek, rendezvények közös szervezése
- támogatás propagálása

6. Kapcsolattartás a Halászy Károly Művelődési házzal

Kapcsolattartás formái:

- szóbeli, írásbeli tájékoztatás, egyeztetés
- gyermek előadások közös szervezése
- gyermeknap szervezése
- hagyományápolás: ünnepeken, rendezvényeken való részvétel
- könyvtárlátogatás

- **Nevelési-oktatási intézmények közötti kapcsolatok, és azok ápolása**

7. Kapcsolattartás az Általános Iskolával

A gyermekek életében az óvodai évek után a következő szocializációs, intézményes nevelést biztosító szintér az iskola, meghatározó szerepet tölt be a gyermekek életében.

Az óvoda és az iskola közötti kapcsolattartásban az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda és az iskola együttműködését a közös munkaközösségi egyeztetés segíti.

Kapcsolattartás formái:

- szóbeli, írásbeli, elektronikus levél formájában tájékoztatás, egyeztetés
- közös szakmai konzultáció
- sajátos nevelési igényű gyermekek további fejlesztésének elősegítése szakmai konzultációval (logopédus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős)
- munkaközösségi együttműködés
- leendő elsős tanító nénik fogadása a nagycsoportokban
- nagycsoportosok részvétele az iskolai nyíltnapon
- tanévnyitó: leendő elsősök kísérete az iskolába
- előadásokon való részvétel
- ünnepek, rendezvények látogatása
- környezetvédelmi világnapok rendezvényein részvétel
- közös gyermek előadások

➤ Az Intézmény Fenntartójával való együttműködés

8.Kapcsolattartás a Fenntartóval

A fenntartó az óvoda, mint köznevelési intézmény működéséhez a feladatok ellátásához szükséges feltételeket biztosítja. Kötelezettségeinek teljesítése, jogainak gyakorlása nem sértheti az óvoda szakmai önállóságát, döntési hatáskörét. Ezért van szükség a kölcsönös, empátikus, őszinte partneri viszony kialakítására, fenntartására.

A kapcsolattartás folyamatos, elsősorban a következő területekre terjed ki:

- Az óvoda személyi és tárgyi költségvetésének, fejlesztésének- felújításának tervezése megállapítása, módosítása, végrehajtása.
- Az óvoda dokumentumainak módosítása, újra alkotása esetén egyetértési jog gyakorlása.
- Az óvoda heti és nyári nyitvatartási idejének megállapítása.
- Az óvodába történő jelentkezés idejének meghatározása.
- Nevelési évet átfogó, összegző, a szakmai munka eredményességét bemutató értékelés véleményezése.
- Az étkezési térítési díjak megállapítása, befizetés szabályainak megállapítása, szociális alapon adható kedvezmények elbírálása.
- Gyermekvédelemmel, gyermekbalesetekkel kapcsolatos dokumentációk, intézkedések.
- Az óvoda helységeinek használatának szabályozása.
- Ünnepek, megemlékezések, hagyományápolás.

Kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- egyeztető tárgyalások
- elektronikus levelezés
- írásbeli tájékoztatók, beszámolók, kimutatások, statisztikák

XII.A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet tartalmazza az óvoda nevelés szükséges kötelező eszközök és felszerelések jegyzékét:

- helységek
- helységek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai
- tisztálkodási egyéb felszerelések
- nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök
- speciális fejlesztő eszközök

A nevelési program megvalósulását segítő további eszközök és felszerelések:

Egészséges életmód:

- Testápolás kellékei a mosdóban: szappan, körömkfe, saját, jellel ellátott törülköző, fogápoló eszközök, fésű.
- Öltözködés: gyermeklétszámnak megfelelő öltözőszekrény ruházat, ruhásák, váltócipő, váltóruha, tornazsák-tornafelszerelés,
- Étkezés: kulturált étkezés eszközei, ivóvíz biztosításához poharak, kancsó
- Pihenés: lemosható, könnyen tárolható gyermekbarát ágyak, ágynemű, pizsama

Anyanvelvi nevelés eszközei:

- tesztanyag
- képek, képsorozatok
- képeskönyvek, leporellók
- egyéb eszközök: gyertya, vattapamacs, szívószál
- DIFER csomag
- CD, audiovizuális eszközök

Játék:

- közlekedési játék eszközei (roller, tricikli, kerékpár, közlekedési táblák, felfestett közlekedési útvonal)
- népi gyermekjáték eszközök

Külső világ tevékeny megismerése:

- Emberek, állatok, növények, környező világ tárgyai, szemléltető képek, fólia képek
- dominók, kártyák, feladatlapok, munkalapok
- madáretető, madáritató
- 4 évszakfal, természetsarok
- szelektív hulladékgyűjtők csoportonként
- kiskert kialakítás eszközei
- zöldség és gyümölcs feldolgozás eszközei
- audiovizuális eszközök, CD, vetítógép, diafilmek

Matematika:

- Minimatt
- természet tárgyai, játékok, mérésre alkalmas egységek, mérleg, korongok, pálcikák, kártyák, logikai készlet
- mértani formák, tükör
- feladatlapok, munkalapok

Mozgás:

- padok, nagymozgást fejlesztő tornaszerek (zsámoly, ugrószekrény, egyensúlyozó-mászás- kúszás eszközei) szőnyegek, greiswald
- különböző méretű labdák, karikák, szalagok, kendők, babzsákok, botok
- kötelek (ugráló, mászó, kör)

Verselés, mesélés:

- Képek, mesekönyvek, leporellók,
- bábok, maszkok,
- diavetítő, diafilmek, DVD, televízió, mese CD

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Fejdzsek, népi játékokhoz kiegészítők, ruhák
- hangszerek, gyermekek és az óvónő által készített ritmus – ütőhangszerek, metronóm
- CD, CD lejátszó

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

- különböző felhasználhatóságú papírok, ceruzák, kréták, festékek, filctollak
- ollók, ragasztók
- dobozok, gyöngyök, gombok, fonalak, textilek, parafa dugók
- természetben gyűjtött anyagok
- gyurma, agyag

Munka:

- Naposság: napos kötény, evőeszközök, asztalterítő, szalvéta, seprő, lapát, asztal törölkendő
- Megbízások: növény és állatgondozás kisméretű eszközei, szerszámai, megbízás teljesítéséhez használatos tárgyak.

Záró rendelkezések

A Pedagógiai Program hatálya:

Az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai programjának hatálya kiterjed az intézménnyel jogviszonyban álló valamennyi közalkalmazottra, neveltre és a neveltek Szüleire.

A Pedagógiai Program hatályba lépése:

2013.09.01. –től a Nevelőtestület elfogadása és az óvodavezető jóváhagyását követően.

A felülvizsgálat rendje:

- Törvényi változások esetén
- 5 évente felülvizsgálat ajánlott
- Nevelő testületi javaslat, módosítás kezdeményezés (50%+1 fő írásos igénye alapján)
 - nevelőtestület kétharmados többségi szavazata szükséges a módosítás elfogadásához

Legitimációs záradék:

➤ Az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Nevelőtestülete, át nem ruházható jogkörében /Nkt.26.§ (1)/ jelen Pedagógiai Programot 2013.08.30.-án megtartott, határozatképes ülésén%-os igenlő szavazattal 1./NT/2013.számú határozatával elfogadta.
Az elfogadás tényét a Nevelő testület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Alsónémedi, 2013.....hó.....nap

.....
Nevelő testület képviselőjében

➤ Az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda vezetője, át nem ruházható jogkörében Nkt.26.§(1) az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programját szakmai és törvényességi szempontok alapján átvizsgálta. 1.-a/NT./2013. (2013.08.30.) határozatszámom jóváhagyta az óvodavezetője:

Alsónémedi, 2013.....hó.....nap

.....
óvodavezető

➤ A Szülői képviselő / SZMK / a Pedagógiai Program elfogadásához véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala megtörtént.
Az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai programját elfogadta az SZMK képviselőjében:

Alsónémedi, 2013.....hó.....nap

.....
SZMK elnök

➤ Nkt.26.§(1) a Pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybe lépéséhez, amelyekből a Fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

Az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadásához a Fenntartó egyetértési jogát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. Alsónémedi Önkormányzat Képviselő Testülete, mint Fenntartó/ 2013. (.....)számú határozatával az Alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai programját elfogadta.

Alsónémedi, 2013.....hó.....nap

.....
Polgármester